

კეც პამხენის

პირსა

შავარ გეფევი

თითზმის ასი წელია, რაც ევროპის მცირე ერების დიდ შეილთა სახელებს შორის კნუტ ჰამსუნის სახელიც გაისმის. მისი ქმნილებები მსოფლიო ლიტერატურის ოქროს ფონდშია შესული.

თუ ვიქინგების ქედმოუხრელ ქვეყანას, ნორვეგიას, მეცნიერებაში მსოფლიო დიდება მოუპოვეს ნანენმა და ამუნდსენმა, მუსიკაში — გრიგმა, ლიტერატურაში ისკოვე დამსახურება მიუძღვით იძსენსა და ჰამსუნს.

ჰამსუნი — პედერსენის ფსევდონიმია. 1859 წლის აგვისტოში დაბადებული ჰამსუნი 1952 წელს გარდაიცალა, 93 წლისა. ტიციანის „შემდეგ იშვიათად რომელიმე შემოქმედს უცოცხლია ასე დიდხანს, და რაც უფრო ხანში შედიოდა, მხატვრული სიტყვის ეს ჭიუტი ვიკინგი უფრო ლრმად იკეტებოდა თავის ინდივიდუალისტურ საღაფში, სადაც ქმნიდა ახალ-ახალ მარგალიტებს.

1890 წელს გამოვიდა ჰამსუნის საქვეყნოდ განთქმული რომანი „შიმშილი“. მას მოპყვა „პანი“, „უქანასკნელი“ სიხარული“, „სიცოცხლის თამაში“, „მიწის კურთხევა“, რისთვისაც 1917 წელს მიიღო ნობელის პრემია.

რომანებშიც და პიესებშიც ჰამსუნი ამჟავნებს ნიჰილისტურსა და ინდივიდუალისტურ სულისკვეთებას, რაც მის

ძალუდ ტალახტესა და თავისუფლებისაკენ მსწრაფებას საშეცენ ჩრდილს აყენებს.

პამსუნი დიდი ხელოვანია : სხარტი, ძუნწი, მოქნილი, თავისებური სტილისა, მისი ძების საგანია ძლიერი, ამაყი, დემონური პიროვნება. ზეკაცი, რომელიც არვევს ყველა ნორმას, ითხმეს ჩაღაც მეტსა და ამაღლებულს, შორდება ხალხს და იზარებს განდეგოლ ტიტანთა მძიმე ხევლის, ჰედა გაბლერის და უქიმ სტრუმანის სული ტრიალებს პამსუნის გმირთა და გმირ ქალთა ასებაში. მნირ გმირთა მიებამ გახადა მისი კომის საგნად თამარ მეფე.

პამსუნის სახელს უწინაც ჩშირად ვხვდებოლით ქართულ პრესაში. „ოვატრი და ცხოვრება“ 1910 წლის № 15-ში აქვეყნებს ა. არაბაევინის სტატიას, რომელშიაც ნათქვამია: „პამსუნი — დიდებული და ფერადი ყვავილია ინდივიდუალიზმის ყვავებისა და დაჭინობისა, დღესასწაულია პიროვნების დაუშლელ, სპეციფიკურ თვისებებისა. პამსუნი — აუცილებელი სიკვდილია სოციალურ ერთეულებისაგან დაშორებულ პიროვნებისა“. ამ სიტყვების სიმართლე შემდგომმა დრომაც დაადასტურა. მაგრამ შემდგომი პამსუნი ჩვენ არ გვაინტერესებს. ჩვენ დაგვაინტერესა ამ დიდი მწერლის პიესამ. რაც სხივისან თამარს ეხება.

პამსუნისათვის უცნობი არ ყოფილა არც საქართველოს წარსული და არც მისი აქმყო. მან იმოგზაურა საქართველოში კიდეც და დაწერა მოზრდილი წიგნი კავკასიაზე. პიესიდანაც ჩანს, რომ უფრო ახლო გასცნობია ქართულ ყოფასა და კერძოდ თამარის დროს, ვიდრე იმ უცხოელ ვეტორთა უდიდესი უმრავლესობა. საქართველოშე რომ უწერიათ ძევლად თუ ახლა.

„თამარ მეფეში“ ასახულია ერთი მომენტი თამარის და გიორგის (საქართველიც დავით სოსლანის) ცხოვრებიდან, მათი ჩუმი და შინაგანი ბრძოლა, როცა გიორგი გატაცებულია სხვა ქალებით (მხოლოდ მოჩვენებით და „შურისძიების“ მიზნით), თამარი კი გულცი-

ვი და ამაყია. ბოლოს ორივე მათგანი პოლონებს მეუღლეში მაღალ ღრმულების, და ისევ უნისლო სიყვარულის და მათ კოლექტობას.

ცხადია, პიესის გიორგი არც გიორგი დოლგორუქია და არც დავით სოსლანი. უფრო სწორად: პამსუნის „გიორგი“ ცხოვრებები დავით სოსლანისათვის, აյ მხოლოდ სახელია შეცვლილი, თორებ მთელი როლი ისეთია, დავით სოსლანი გვიდგას თვალშინ: მამაცი, ნიკიერი სარდალი, ბუბბერაზი, მომხიბლავი, რაინდული ბუნებისა, თამართან თითქმის თანხეზრდილი, მისი კანონიერი გმარი, მამა გიორგისა და რუსუდანსა. პიესაში პირველი ქმრის ხსენებიც არ არის, თუმცა ერთმორჩმუნე რუსები პატივით არიან მიღებული თამარის სასახლეში.

ცხადია, პამსუნი ბევრგან გადაუხვევს ისტორიული სინამდვილიდან. მწერალს აქვს ამისი უფლება და ეს არ უნდა ავსნათ ისტორიის უცოდინარობით. პამსუნის ესაკიროებოდა ძლიერი, დემონური ბუნების ადამიანები და სწორედ თამარში პოვა მისოვის საინტერესო სახე, რომელსაც უპირისისირდება მასაეთ ამაყი მეუღლე, გიორგის პატივმოყარებას საფუძვლად უდევს არა ანგარება, განდიდების სურეილი, არამედ პიროვნული, სულიერი სიამაყე, ზოგიერთი ქალური სისუსტისა და გაუბრალობის მიუხედავად ჩვენს წინ დგას ნამდვილი თამარი — დიდუნებოვანი, მომხიბლავი, თვალშიანი, ტყვეთა შემბრალე, მოწყალე დედოფალი, რომელიც თავისი კაცომოყარებითა და ტაქტით სასულ კონტრასტს ქმნის აღმოსავლეთის მბრძანებლებთან.

ისტორიული ვითარება და კოლორიტი ძირითადად ზუსტადა გადმოცემული. პიესაში ასახული ამბები — თამარის დიდება, საქართველოს სამეფოს სივრცე და ძლიერება, ხანთა და ათაბაგთა დამორჩილება, ყარსის აღება, რაც 1204 წელს ნამდვილად მოხდა, და სხვა, პიესას ანიჭებენ ქართულ ისტორიულ სინამდვილეზე აგებული ნაწარმოების მიზნებლობას.

პიესის გმირთა საგრძნობი ნაწილი

არც ქართველია და არც ქართველ სახელს ატარებს. ასე, ფატრიმა, იუნიატა. ზაიდათა — გამადინან ქალთა სახელებია და მტრობენ კიდევ საქრისტიანოს. საგულისხმოა. რომ ფატრიმა შამილის მეორე ცოლის სახელია. ზაიდათა — მე-ექვე ცოლის. ძნელი საოქმელია, მო-ელთა რომელ ტომს გულისხმობს ჰამ-სუნი ტოვინელებში. იქნებ ტუვინე-ლებს, თურქულ-მონღოლური მოდგმის ხალხს, რომელიც XII საუკუნეში ჩი-ნეთის იმპერატორს ემორჩილებოდა? ან ბიბლიურ ტოვინელებს, იორდანის გადაღმა მცხოვრებ ხალხს, ტობის მი-წაზე მცხოვრებ იუდეველთა შთამომა-ვალო?

ფატრიმას ლალატი, თამარის სასახლე-ში ორგულ მაპმადიანთა და თურქ ჭა-ლათთა ყოფნა სინამდვილის სწორი გა-გების ნაყოფია, თუმცა ტოვინელთა (იგივე ტუვინელთა) მეზობლობა ფან-ტაზის სფეროს უნდა მივაწეროთ. ჩვე-ნი მეფებების მიერ შეფარებულმა და შეწყალებულმა უცხო თესლმა არაერთ-ხელ გამოიღო საზიანო ნაყოფი, მაგრამ ჭართული ჰუმანურობა მალლებოდა ყველა ისტორიულ ძნელბედობაზე.

„თამარ მეფე“ ჰამსუნმა შექმნა იმავე წელს. როცა დაასრულა მოგზაურობა რუსეთსა და კავკასიაში და დაწერა ცნო-ბილი წიგნი „ზოაპრულ ქვეყანაში“ (1903 წ.), ორივე ხსენებული წიგნი შე-დეგა კავკასიაში განცდილი შთაბეჭდი-ლებებისა და ნანას-გაგონილისა.

„ზოაპრულ მხარეში“ უაღრესად გულ-თბილი წიგნია. ჰამსუნს მოეწონა რუ-სეთი, საქართველო, არაჩევულებრივი სიკარულითა და მსუბუქი ირონიით აღწერს ყოველივე განცდილს. თვით თავისი დაპატიმრების ამბავსაც კი, რაც რუსეთის იმპერიაში უცხოელს კურიო-ზულ თეითნებობად უნდა მოსჩენებო-და. სულ სხვა მისივე წიგნი იმერიკაზე — „იმერიკელთა სულიერი ცხოვ-რება“ (1889 წ.), რისთვისაც იმერიკე-ლებმა იგი შეიძულეს, ჰამსუნი უმოწყალოდ დასცნის „ფოლარის მონებს“, რომელიც არ იმენენ არაეითარ კრი-ტიკას და თვითონ კი შეუბრალებლად აკრიტიკებენ ჟველას“.

ასეთი „მოუსყიდველი ინდივიდუა-ლისტის“ მიერ ჩვენი ქვეყნის კულტობი-ლი სახვა თავისთვავად საგულისხმოა მაშინ ბავერია. ჰამსუნის ნაწარმოები უკვე მაშინ თარგმნილი იყო თუამდე ენაზე, შემ-დეგ მისი სახელი კიდევ უფრო ცნობი-ლი გახდა.

„თამარ მეფე“ ვერ ჩიოთვლება ჰამ-სუნის ძლიერ ქმნილებად, მისთვის სა-ქართველო მაინც უცხო სამყაროდ დარ-ჩა. მაგრამ მისი ხელოვნების ძრითადი თემა და ხასიათი ამ დრამაშიც იჩენს თავს: ადამიანის მისწარაფება, არაფრის წინაშე რომ არ იხევს უკან.

ერთი შენიშვნაც: ჰამსუნი დიდი სიმ-ვათოის ხატავს თამარის სახეს და მი-სი მომხიბლაობის ასახვას ძუნწი შტრი-ხებით ახერხებს. ჰამსუნის თამარი უკე-თილშობილესი და ერთ-ერთი უძლიე-რესი, ჰუმანური და უაღრესად ლმობა-ერი მბრძანებელია. მისი პიროვნული სიდიდადით შებოჭილი მაპმადიანი ფატრი-მა ხანჯლით იცავს ქართველთა უფლის-წულს და მამამისს, ხოლო დედოფლის ჰუმანური მოპრობით აღფრთვენებული ტოვინელები ნებაყოფლობით იღე-ბენ მის ქეეშევრდომბას, დედას ეძა-ნიან თამარს.

ყოველივე ქედან ჩანს, რომ ჰამსუნი, ისევე როგორც ოდესალაც გრიფონი, ხალისით შესდგომია ქართველი ქალის სიდიდადის ამსახველი პიესის შექმნას.

ქართული თარგმანი ივტორიზებული გერმანული და რუსული გამოცემები-დან შესრულდა უზრნაა „საბჭოთა ხე-ლოვნებისათვის“ 1963 წელს. მაშინ მი-სი გამოცემებადა არ მოხერხდა, ამებამად კი ჰამსუნის სახელსაც ჩამოსცილდა არასწორი ინფორმაციების ნისლი და მისი წიგნები ყოველი შეითხევლისათ-ვის უაღრესად მოპულარული გახდა.

„თამარ მეფეს“ შეითხეველს ვთავა-ზობთ. როგორც დიდი უცხოელი მწერ-ლის პიესას საქართველოს სულმნათ დე-დოფალზე, რაც თავისთვავაზ მაინც საინ-ტერესო ძეგლია.

ზეპირდათ, ეს კაცი მართალს ამბობს, თვი-
ონიც დედოფლის მსახურია.

გეორგი მსახური, დაბა, მაგრამ მე შემძი-
ლივ წავიდე, ხოთაც ვინებებ, ეს კა კარებში
უდიდეს იდგებ.

ზეპირდათ, წყნარიდ, შეცვე პირდგი მობ-
რად დადგინდა.

(პირველი ფარგლები აღწევა და შემძილის მო-
ვარი გორგი, უშემდებულებისა, ოორ უაფასეს
ატარებს და ლა-მეტენებ უერის ხავერდის ბიუ-
თის, მეტერზა აქტოს ძეწევი სკილი, მრიდ-
ასული დორგველ ჯამარზე კანალ-ზნდალი, ყე-
ოველი ტარსიერის ჩექები აცვია, თერი ზარ-
ვალი ჩექების კულში აქვის ჩატანებული, უკან
მომკერა აღიყენებული, არმოლიც ჭირისაც ს
ინშან აღლეს, მომიახლოვდით).

გიორგი, ბანაკიდან მოითხოვ?

ჯარისძები, დაბა, შეცვე.

გიორგი სიწყნარეა?

ჯარისძები, დაბა.

გიორგი, ასამოგავილი?

ჯარისძები, გრძელი პირისპირ ყველა-
კონფლი

კონფლი მოახტოთ ცხენს და ჩერენთ წამო-
ვიდო.

გიორგი, ტარახშა გამოგაგზავნა?

ჯარისძები, დაბა.

გიორგი, (ფიქრის შემდეგ), გადაეცი ტარახს,
დაიკვერინ, მე მოვალ არმდენიმ დღისა და
დამის შემდეგ, (ჯარისძეც გადის).

გიორგი, გარებ ჩემი პასუხი?

ადიუტანტი, ვარ.

გიორგი, მე მინდა ჩემი ხალხი გამოცადო.
დღევა დამით ბანაკ დავათვალიერებ.

ადიუტანტი, ამა

გიორგი, მე შეცარი ბელადი ვარ.

ადიუტანტი, უნი დიდი ბელადი ხარ.

გიორგი, მე დედოფლის მსახური ვარ...
უბრავი, მლელელი მომგვარონ (აღიურანტი
გაიცის).

გიორგი, შეი, ჰაიდათა!

ზეპირდათ, უნი მშევალი აქ არის.

გიორგი, უვავილებს გარომევენ ხოლმე,
ვითვის?

ზეპირდათ, მალე მობრანენდება დედოფლი.
იქ, დაბლა, გზაშე უკვი ჩანს მისი აშალო.

გიორგი, დედოფლი—ჩემი შეუღლე, უნი
კა შეიძლება ჩემი ხატელი იყო.

ზეპირდათ, ამა მხოლოდ ხიტყვით ამბობ.
ამ, მოვა დედოფლი და ის იქნება უნი ხა-
ტელო.

გიორგი, უნი ციქრის, რომ დედოფლი ამას
ინებებს?

ზეპირდათ, ა, რა თქმა უნდა განა უნი
შეულებ არ არის?

გიორგი, რადა თქმა უნდა, მისი სურვი-
ლი იქნება იყო, ჩემი ხატელო, და თუ ას
ინებებს, ვაძლელებ, მე ხომ ხამიხოდ ხაეგა
ძალაულება მაქვე, ჰაიდათა?

ზეპირდათ, დედოფლის არ მოვწონვა, არც
არ გაუსხილო, რათა უდოფლის რისტრი.

იუნატა და სოფიატა შოსტონს, რაღგანაც ა
კალებაც ხავასტებს ერადი.

გიორგი, უკლანი დედოფლის მსახური
ვარ, დამიახლეოდ ეს.

იუნატა, ვატუმბ, ნამდვილად გიხარია დე-
დოფლის მოახლოება.

გიორგი, ჩემი ჰაიდარი, ჰაიდარიც
ეროვნული და არხაც არ არის უნი ხადარი
დედოფლის.

ზეპირდათ, ჩემი ხადარი?

გიორგი, უნი ხადარიც.

სოციატა, არც უნი ხადარი. პოდა
ლა ახდა.

ზეპირდათ, უკველივა ამას გვებნები აგებ
უკვი არმდენიმ წელია, მაგრამ სხვებ კი უქ-
აბა, ერთია უნი ციქრი: ქვენად ვერავი
ზედორებათ თამარ დედოფლულის.

გიორგი, უნიც ახე უნდა იუგირო, ჰაიდათა.
(კლება, შემოდის მოძღვარი). ამა, უკველიური
მზად გაქვთ, გოგობო?

ზეპირდათ, მოვდოვართ, (გოგოები და
მსახურები გაღიან).

გიორგი, უნი უბნობი უნის მსახურს?

გიორგი, (პატიის შემდეგ), დაზენ.

გიორგი, (კლება). დღეს დაღვრებილი
ჩანახარ, გორგა, ხომ მოდის დედოფლული
უკველოვის გიხარიდა.

გიორგი, დღეს ჩაიმზადე გადაეცველოტ.

გიორგი, და იუს უნი გადაეცველოტ.

ბა კეთილ.

გიორგი, დედოფლის პირველი მსახური
ვარ, მისი ლაშერის ხადალი, და ბევრი გა-
მარტვებაც მომტანის საქროველის მბრძა-
ნებლისათვის, ხომ მართალს ვაშობმ?

გიორგი, ეს სიმართლეა.

გიორგი, და მანც მე მეცე არა ვარ.

გიორგი, არა, უნი მეცე არა ხარ. ჩა-

მართალია მართლია.

გიორგი, მე არა ვარ მეცე, მხოლოდ მამა
ვარ მისი შეილებას, მისი ძისა და ასელის.
როცა დედოფლის წინაში დენავარ, კუდ ხელ-
ში უნდა მეცეროს. ას იუგირობის კალი მა-
მაცაცხე, არმელიც დგას მის წინ ახ კუდმობ.
დოლო (მეცერაც) ახ უნდა იუგიროს, ალბათ
ვერისები.

გიორგი, უნი აზვინდებ.

გიორგი, გვემის თუ არა, მოძღვარო მე
დეკომინის ტარაეჭუნლი და არჩესმი, უნი
კვერი ირანი, მოვდობიე აბი, და მე მანც
ჩემი შეილების მოსახველე ვარ.

გიორგი, გელაბარაები, უნი აზვინდებ,
თვალი გიორგი.

გიორგი, ხულაც არ ვაკოადებ, უნი ეს არ
აგების, ხიამინებით ვაკენები ჩემი შეილების
მსახური, მაგრამ დედოფლის მონა კი არა
ამურს ვიყო.

გიორგი, მონაო ნუთუ ახე გიორგია?

გიორგი, ამ ხაში დღის წინ ტკვედ წამ-
კუვანებ ტოვინილო ხანი, მაგრამ უერ იქნა.
ვერ გაუსხილო, რათა უდოფლის რისტრი.

მსახური

ვებგვერდის

ა დაგიტებო. ხანიც დედოფლის გადაწყვეტილების ელის. არ იქან მუკან პატიმარული (უჩენების რეინის კარებზე).

მოძღვარი. დედოფლამა სიცოცხლე უნდა ასევეს?

გიორგი. ზედავ? აგრეთ, რაღაც შეცემ მე არ ვის! (ბრაზით). რატომც არ უნდა ვიყო მე ხელშიცემ? ამიტი შეცლლე ბაგრატიონი, შეც ბაგრატი გვირის შოთამშევალი ვარ. მაგრავ ის ჭორები შეხების ურთადრისო შელის და ამის წარალობის განცადა დედოფლამი. გამარტინ არ ვიცი უალისი, მეც მისი შეცვერი.

მოძღვარი. ეს შეართოთა.

გიორგი. არც ერთხა იქნებანმა არ აცინ, ას ნიშვნას უკან დედოფლის შეცლლე. რამ მეც უბრძანდი, მეკონების: „ამი ინგრეთ დედოფლამი?“ შეხედ, ეს კვავილებია დედოფლისთვის. ზორქები გააუცემები მის შეას. ლოგის, ჯარისაც იცინა თავანნის სცენები, პატიონი დაგეხმან, თავალი გიორგი კი განჩეა.

მოძღვარი. ცოლ კერანს უსლებ და ზეურაცხევას ხალუთა ხალში.

გიორგი. მეტე, განა შეცლება რამებზე ჩემშე ძირის იქნა? განა მე არ უბრძანდებ ქალშეილებს ხაშის დაუარებას, რათა არ მაკორნონ?

მოძღვარი. ხწორად იქცევი. მაგალითად, ზაფლათა ცეცქლის მხვდეხა.

გიორგი. ზაფლათაც, მაგრამ სოფიატი უც არ ჰგავს ცეცქლი.

მოძღვარი. პო, ხოლოატუ. კველანი ცეცქლის მხვდეხები არიან.

გიორგი. შენ ეს ხაიდა იცი?

მოძღვარი. მე ხაიდა რა მეცოდინება! მხოლოდ არც ტან იძანენ, ვასხენ ხოლომ. ურთმანების წყალს ახასებენ და უბრძობენ.

გიორგი. მაღლიანი ღმერის, ახანოში მათონ არახოდებ არ კვლეულიარ.

მოძღვარი. რა იქმა უნდა, არა, შენ ხომ დედოფლალი გავახ.

გიორგი. განა დედოფლი მე მეცოდინები?

მოძღვარი. რა იქმა უნდა, შენ ჩემუთვის. (ცოტნისმოყვარეობის) განა შენ არ ულობ დედოფლალი?

გიორგი. ცხადია, დედოფლალი მე მეცოდინები. მე მაცეა დედოფლალზე ხაგათა ძაღლულება და დედოფლალ არავინ არ უყარს ჩემს გარდა. ამა რამდენ არ უნდა კულობდე ჩემს დედოფლალს?

მოძღვარი. რა იქმა უნდა, მაგალითა.

გიორგი. მაგრამ ზოგიც, მოძღვარი, შემომარტებიან ხანივათო არები, რამებოთაც არა აქვთ არც ხაი ხაინობა, არც მორჩილება. მომზრდება ახერთ არები?

მოძღვარი. შეძლება.

გიორგი. უბრძალება იხავა, დედოფლალი მუდამ ციცად მიცემისის. დიდი ზანის მოტანა შეეძლო მაშინაც, რომ მის შერჩ კოფილი უკ მხვდლელე.

მოძღვარი. დედოფლის მეტა არ არის მზურალე და არ კოფილი არც კოფილი არა ადასინხანათვის.

გიორგი. შეგარა მე ხომ თავდაცის მომზრდე არა არა ხედა გინდე? ეს არავინ არ უნდა ავიკურებოდენ. ახლა აქ იმყოფებოდა ჩაინიკი, ბაგრატი მოხული, მუხლი არ მომიგარა, ისე შელაპარახებოდა.

მოძღვარი. მუხლი არ მომიგარა?

გიორგი. დედოფლალთან ხომ ახე არ მოუცილადა? აღმოსავლეთის ხალიცას მუხლებს მოუკირავის, იყ წილი, როცა არად მომიგოდა, კინების წაცალი-მეტე.

გიორგი. დედოფლალი ახლოვდება (გაერება).

გიორგი. აი, გებისი? აქ ზის მისი შეუღლევ, კვარი, და მოახერხებენ, დედოფლალი ახლოვდება? და როცა დედოფლალი ტატშე დაბრძანდება. მე არ ვინგები დამდასი მის გვირდით. აი, აქ დავტები, კვემით. მას ხომ დოლი და დიდებული ახალ მეცე. მეც გაეცემო ამ აღალაში და ერთო მისი ღილებულებული განვინები. გალობრით და ხატვითა და კვირით მოკურება, მე კი ახე პატივ მოკურებული ვაჩ. მისი ხულიანი წინამდებარი იღმიტენა, ჩემი — მღვდელი.

მოძღვარი. იმას არ ვამბობდი? მე, ხინაში, თლე რომ ითვას, იღმიტი უნდა ვიყო. რა კომაც არ უნდა ვიყო იღმიტი?

გიორგი. შენა, მოძღვარი (სხვა მიმაზე) ამ, მართლა, რატომაც არა? ჩატომ არ შეიძლება, რომ შენ იღმიტი იყო?

მოძღვარი. დედოფლი უსამართლდ მოეცეცა, ამიტომაც ვარ განვარებული დედოფლალი?

გიორგი. განა შეგიძლია გაჭავრება შენ, ახე თვირთე მოძღვარს?

მოძღვარი (აღერება) შე? ხომ არ ხემორო?

გიორგი. პო, კეტმოდ. შენ შეგიძლია ძალიან გაბრახდე და განჩინებდე კიდეც. გინდა მემახურო?

მოძღვარი. მარა ვარ გემხაბურო.

გიორგი. შენ მეცავილების, ხედა არავინ გებები, რამ დამებარება, აბდუ დამიდება დორი, ან უნდა აგმალებდე, ან უნდა დავცეცა.

მოძღვარი. (გლება) ასა არიორებ?

გიორგი. მე მონა გავიმარტები, ბრძოლას ვაპირებ, ტარამა შემომითავალა, ჩამოდომ ბანაკში. და მეც კუპახუნები ჩამოგალ-მეტე რამ. დეინიტ დღისა და ღამის შემდეგ.

მოძღვარი. ასეუნი შეიძლება არახორია ახანან.

გიორგი. კინებ არ ეხმის, კეუბნები, ბანაკის შემოწმება მინდა-მეტე — მოუღლენელად შემოწმება შეაღმისახ და მინარევით დახხა. შენ კი, მლეველი, აბდენები, რომ მაგ ასეუნ. შე სულ ხედა არია.

მოძღვარი. უკავ ვაცი, რა არიოცა. თვალებს ისა ველურიკით აბრიალებ.

გიორგი. ჩემ ყაჩის ხანს კეომებით. უკა

30 ჩევნებ ხელთა თუ ამ დამიტ დაცესხშიც
თაქ, დაიღუპება.

მოძღვარი. აშა!

გიორგი. ხოლო თუ ამ დაცესხშით, დრო
მოიგდეს, ხომისაკენ დაიწევს და გადატეჩება.
თუ შევიტალებ, რას უნდა ველოდე ხანიხა-
ვა?

მოძღვარი. ხანიხადის შატლობას.

გიორგი. ჰოდა, მეტ შევიტალებ დაიც და-
მით, ხოლო თუ ზეალ ლაშით ამ ხანს გამუდ-
დები თამარის ხანაკში და ავავენებ მას დუ-
მილით და სიყდილით, რას გახას შაშის ხა-
ნი? (მღვდლი ტაშ შემოკრის).

გიორგი (ჩემალლა) ამ შემოზვევაში ხაზერ-
ხის მცდეს დამტეარება უკვილ ხაქმში.

მოძღვარი. არედაც უნის დიად გებმან.

გიორგი. უნი კი უნდა განდევ ჩემი ელჩ
ხანონა — ახეთი წინადადები წარუდგები და
უკველივებ წვრილად აუხსინ.

მოძღვარი. მე?

გიორგი. იმიტომ, რომ შენ გაბრაზებული
ხარ.

მოძღვარი. მე ამ შემიძლია.

გიორგი. შენ გარდა არავინ მყვას ხაამი-
სოდ გამოხადები. მენი იმედი მყევს. ჩრ-
ჩედ შენ უნდა გადასცი ჩემი წერილი ხანს.

მოძღვარი. მაგ გავდიოდ. ჩაი ხედა
არავინ გყვას და ხაქმიველში მოლაპტის
პონა ან გაგრიდა. მაგრამ კარგად არწინდ
ჭველაური, თავადო გიორგი. მე ცვალადებ
შენ ბარებ თავში არის რაიმე უკრეთი გა-
მხავლი ზაშინ მიჩინ.

მოძღვარი. ეს ხახიუათო განზრავა. მაგ-
რამ ჩაედგიწყვეტია შეუც განდევ, ხევრი
რამ უნდა გადაწყვეტილ და განდევ კიდევაც.
გიორგი. შეუც? არ მინდა შეუც გავდევ.

მოძღვარი. არ განდა შეუც განდევ?
გიორგი. არა-მოტექ.

მოძღვარი. არგონ, განა შეი განზრავა
არ არის დედოფლის ძალაულების დახურუ-
ლება და მის ტაბტუ დაწლობა?

გიორგი. დდებო, მე მინდა დედოფლის და-
მორჩილება.

მოძღვარი. არაფრი მესმის. დედოფლი
ხომ შენა?

გიორგი. შე ვტუოდი. დედოფლის ჩემი

განა შენ ამ მშობლი. რომ დედოფლის
განა

გიორგი. თამარს შე ამ უკუარეს.

მოძღვარი. უნ ხეოფან არალ ამბავს მარ-
კობისებ.

გიორგი. გრავალი, გრავალი, გრავალი
შლის განმავლობაში ვაწარმოებდი ტემპორა-
ტინ ფასტო ბერლის. მე გარტო კოვერტ მან კი-
უვდა მოსუსი იღმიტენი. ერთხელაც კოვერტ
ნია ჩემთვის თვალობში არასოდენ. არ შებ-
დო გორგის თვალი. უნდა მოხუცი და დამუშა-
ვებით ელოდენ მის დამხმახა და ვერდე-
ბის. (ყვირის) არა არა ახე გადიოდა დრო.
მე თავი ის დაგოჭირებული. კოორდინაცია რე-
სატურა და ხოთვისა მიუვარდა. დადგიულობა კი
ის დაგოჭირება თავი, როთქო ეს არ სერიოდა.

გიორგი. სინაშვილებში კი ხეროდა?
გიორგი. სერიოდა. მაგრამ არ მაგრინ-
ბის გადაცდა, არასოდენ, არც ერთი სერიედედი
არ დაუგირებები თავი. უნდა მეუითხ რამე?

მოძღვარი. ჩემს ხილიცლებში არ მომიხვე-
ნია ახეთი ამბავი.

გიორგი. კვილაურის გიმხელ, რათა დამებ-
ძარი.

მოძღვარი. მერე შენი დიდი განზრავა?

გიორგი. ეგ ხულაც არაა დიდი განზრავ-
ად. ახე მე არ მიწოდებია.

მოძღვარი. შენ ხომ მოტლი ამშის განად-
ბულება გინდა?

გიორგი, არა, ეს პატარა გარია. დედოფლის
კიდევ ჰყავს ლაშქარი. მე მინდა დედოფლის
დოკება. თან არ უნდა მიცეიოს ათვალი-
ნებით. როცა ხანის ლაშქარი წარუდგები მის
წინაშე, კუდს აღია მოვიზი და ახე ვერ-
ვი: თამარ, არ შენ კმიჩი, კარგად ხდავ თუ
არა?

მოძღვარი. მერე, მიწა, ხალებშიით?

გიორგი. მისი ცერთია მტევრი იყოს უ-
ვალივე ეს. არ წაგროსევ, ვაგრამ მე შემძ-
ლო წარმეტ უკველივე ეს. ამაშია ხიტამ-
უბა, ხეცხენ.

(მეორეის მსახური) და სცენის სილმეში
უარებელ გადასწუვენ. თახი იქცება ხათლი
უცრი, ჩინ მსიც გაკარგებული სახიები და
მშვენ დიდებული მოები. მოტიო ისმის მუსიკა.
სიმღერის ხმა აღლოვდება, ბის საქარევები, მულ-
ნი, ბაზისები.

მოძღვარი. არავინ გადადინერბულა უფრო
მეტად. ვიდრე არის დაყარიბა იმისა... /

გიორგი. დაყარიბა კაველივიში. მე მინდა
განვაგებდეც ცალიაურებს.

(ახორცება ურიცემა სან, შიარილებული
მოკლე შებებით, დგება მშყობრში ისე, რომ
იკვებეს კიბის და უარაბაშის ხაწილს. რობი
უაროთ შარელები ცევით და ტავის ჯუბები.
წამებები კვებით ჩიალ-ჩახალი. ქუდის არ
არუტები. ოფიცებს რუსი ჩიუთოება აც-
ვით, მეტროს ზონებით შეპერელი. მეორე
კარიდან შემოდის კალიშკოლები და მასხუ-
რები და კლიმეტების გაღიერდევენ. თავად გი-
ორგებს აღიუტებული რენით შეკეტილ კორს იოგებს
და იძხის: „აეკი!“ შემოკავეთ არი ქრისტენი
ცუკე. ხელები ერთმანეთშე აქვთ მიბმულ
ჯუველ. აცინათ მალელი გრძელი პერსიგები.

მუსიკა წყდება. შემოლის წითელჩობინი იფა-
ცერი, წელშე ხმალშემორტყმული, მიღის ტა-
როან და ჩერტება შორისაბერ. მაღვე შემოლის
მეორე, წითელი ოფიცერი და პირველის გვერ-
დით დგება. ისმის ბუკის ჩემი.

კარებზე გამოჩნდება დელოფალი, ფარისქა-
ცები შეუძებს დახრილი, დელოფალი ტატრევა-
ნიდან ტატრისაკნ მიღის, მარჯვნიდა მარტბ-
ივ ხალის მოწყვალე ლიმიტონ უწარას თავს.
როდა მისასალმებელი შეძახილები წყდება, დე-
ლოფალი ხატს მიუბრუნდება და პირველის
იწერს. ამაღაშია ფატია, არჩერშის თვედისი
ასული. თავს მთლიანიდ უფარავს აქროქევილი,
რომელიც კაჭებიძლე სწოდება ისიც მობ-
რუნდება ხატისკენ, მაგრამ პირველის არ
იწერს. თამასს მოკვებონ მასივე შვილები,
გორგი და რესუნიანი, უკნ მოდის იღმენი,
მერე მოდიან ბერები, აფიცერები, მდივნები,
ქალიშვილები, მხევლები, კველანი პირველის
ისახავნენ.

დედოცალი. ხალაში თვევინდა, უკველა ხა-
ლაში და შენ მთავარო გორგი, პირველის მო-
გვალები.

გიორგი. შეზონები კი უკანასხველს.

დედოცალი. ა. ცე გავიგო, რომ დაღლი-
ლი ხარ, გამარტვებებში დაგვანცეს თურმე.
გიორგი. მომახლოვდით, ჩემ შვილები
(უცვევა და კეცენის).

დედოცალი. ზეხდე, როგორ წამოიხა-
ლენ, თოვების გამისწორდნენ.

გიორგი. შეც უკველა მიწევა და მისწრებს.

დედოცალი. როგორ გვხდებო, რა უცნ-
ურია შენ ხალაში! განა შენს ჩევას ური
არ ვათხოვე? განა დამარტოდ?

გიორგი. არა, და ამიტომაც მოვისოვე ახა-
ლი გამარტვება.

დედოცალი. და, ჩაბერერონ ბუქ და ხალ-
რის ჩემი შეულლის, დიდი მემრის პატივა-
ცემა!

(ბუქია ცემა, დაფალის დაკრა, ტაში. დე-
ლოფალი თავს უწარას).

დედოცალი. ახლა კი საქრისატიანოს ძლე-
ვამხოლობის ხალიდებლად (ისევ საყვირთა
ხი).

დედოცალი. განა შემიღლია ვირწმუნო? შენ ც
სხვებთან ერთად ტაშს უკრადი, ფატია?

ზატიმბ. დიაბ, დედოცალო, მცც ტაშს
უკრად ჩემი ხარწმუნების ხაპატცემოდ.

დედოცალი. ა. ჩა იხევ წითელო. კეთი-
ლი. მეტი ხათობა გმართობს, მეტი ხათონე-
ბა! შენ დამარტოდები, ხაყვაჩელო ფატია.

ზატიმბ. და, ალამა მიხსნას ამინაგან!
გიორგი. მე უკადაგები ცონბები მაქებ,
თამარ და მცირე დრო.

დედოცალი. შენ მუდამ მცირე დრო
გავას. (ერთი საუესრით უაქლოვდება თავის
ტატბი.)

გიორგი. და მულება, მც კი ამ ლაშეს ბა-
ნეში უნდა ჰერთო.

დედოცალი. ხანგვში ხომ ტარახია!

გიორგი. კეთილი, მც მოვიცუებებ, შემიღლია
თუ არ, უცნ ნებას დავუვი და ამ დამტებ ჭა-
ნეში არ მივიდე.

დედოცალი. არა, არა, მც მინტერდებ ცხელ-
ლოდ... შენ არ იჯერებო, თოვების შეც. (სასულ-
გადახედავეც) გადალობელი ვარ, მნედრიინო, მად-
ლებელი ვარ, გარისეაცნო. ახლა თვისე-
ული ხართ.

(აფიცერები და მეომრები გადიან, თან
მპკვებინ ბერები.)

დედოცალი. თქვენ კი უგიძლიათ ხათამა-
ზოდ წავიდოთ, შეიღუბო. (რუსული და გი-
ორგი გადიან. დელოფალი ჭდება, ორი ბერე-
ლად ჩატული მდივანიც მის ფეხებთით მო-
იკალათებს იატებუ და ემზადება სატრაპ.)

დედოცალი. შენი ცონბები ახალ გამარტ-
ცებას შეეხდა. როგონ მოხდა ბრძოლა?
გიორგი. ხამი დამის წინ. გამარტ ხახული-
მოახდინა და ხიმაგრი აღდო. ხიერიშო განდა-
ორმაგი ციქვალის კედელი.

დედოცალი. ბევრი ტუცე წამოიყვანეთ?
გიორგი. არა, ცოტა.

დედოცალი. შენ არ მოგვავს ბევრი ტუცე
და ხადაც შეგიძლია, იძალუებ მიტონ. გამიგო-
ნა, ახე იქცევა ხალიცი.

გიორგი. ჩვენ რამდენიმე კაცი წამოიყ-
ვანეთ.

დედოცალი. კარგად მოეყარით?
გიორგი. ახე გვაბრძანებ შენ.

დედოცალი. ვან არის ეს ორი ტუცე?
გიორგი. როგორც ხედავ, ეს ჩევრი კარ-
ტველებია. მათ ხიდებილი აქვთ მიხილი.

დედოცალი. არ აფასვადეთ?
გიორგი. გაიჭინენ. ბრძოლის ველიდან
გაიკცნენ.

დედოცალი. გამოდის, მეომრები არ უ-
ცულან. ტუცად ჩად უნდა დადგვარით ხის-
ლი! თუ მწევებსებია — და აღმართ მწევებსე-
ბია — მაგან ბრძოლის უნარი არ ექნებათ.
ესა არის ესა. რა შეგიძლიათ გააკითო, ჩემ-
ნი უმანო? ბრძოლა არ შეგმობით!

(ტკეცები ძირს ემხმიბინ)

გიორგი. ტკეცები არ შეგვიძლია.

დედოცალი. თქვენ შეცდოთ ხალიცა, ჩემ დებ-
ინგე უურასოსა.

დედოცალი. თქვენ შეცდოთ ხალიცა, მძა-
ხან... გიორგი! არ მცირე გაიკცით,
არა?

გიორგი. ტკეცები არ შეგვარეთ შე-
ხები და გავიკციოთ. როგო ძა ვიცინო.

დედოცალი. თავიდ კრისტიანები ხართ?

გიორგი. ტკეცები არ შეგვარეთ განდა-
ვარს, მეცემ. უკადაგების გავაცეოდთ, ჩახან
გვიძრებები, დედოცალო.

გიორგი. მც ხილოცლებ უაქლოვდება შენს მო-
უალებ, როგო თვითონ აგერისა მათვის ხელ-
ულის ხახება. რა ხილოცლებ ინებებ?

დედოცალი. და თუ ვინებუ, არა ეს შე-
ხელო არ დაიხარვონ?

ნაკე? შენ ისევ ჩატრი მოგისხამს. ხაზე დაგი-
ფარებს. ჩამოისხებით ხალიშვილები. ქალშვი-
ლები. შეცე. ხოლიგაცა და შეცე. იუანაცა.
ქრისტიანი ქალწულმა ჩატრით არ უნდა და-
ფარებოს ხახ (ქალიშვილები იმსინას სატარე-
ლების),

ზეპირათა. ფატიმახაც ჩატრი მოუხამს.

ზეპირი. მე კრისტიანი არა ვარ, დედოფა-
ლო.

იღვივენი. დიან. ფატიმა არ არის ქრის-
ტიანი. და მანც ის ქრისტიანთა დედოფლის
სახალებისა.

დედოფლალი. შენ არა ხარ ქრისტიანი,
უიტიმა, გრძელება არა ხარ. როგორც კი მე
დედოფლით ჩამომცილდებით ხოლმე, მაშინვე
ჩატრით იღვარავთ ხახებ.

იღვანათა. ახე გვიჩრდანეს.

დედოფლალი. ვინ გიბრძანათ?

იღვანათა. თავაღმა გიორგიმ.

ზიონჩი. ეს უცხრანე მე ქალიშვილებს.
ჩათა ის შევეყიდინ რომელხამე მათგანს.
ისინი ხმა ცეცხლის მხგავნი არიან!

დედოფლალი. ცეცხლის მხგავნი არიან? შენ
ეს ხადან იცი?

ზიონჩი. ხადან ვიცი? შენ ამას ვერ წარ-
მოიტან!

დედოფლალი (ოღნავ ტუჩის მოკენეტს).
არა. მე არ შემიძლია ამის წარმომდგენა.

ზიონჩი. ნამდვილი ცეცხლები არიან.

იღვივენი. მარავალ ადამიანს შენს ხახახლე-
ში დამლუკველი ცეცხლი მოხდებია, დედოფა-
ლო. მხოლოდ შენ ერთო, მაღლობა უფალს,
აჩები ცივი, კოთარცა წმინდანი.

ზიონჩი. მე და მღვდელმა მოგისმინეო,
როგორ ლაპარაკობდენ ქალიშვილები აბა-
ზანაში

დედოფლალი. არ შევეენის მღვდელს აბა-
ზანაში ქალიშვილების მიუსადება... რატომ
ხახის იღვევა აქ, ქალიშვილება?

ზეპირათა. გვიდა მოგეხადმოთ. ჩვენ დარ-
ბაზი კვალებისი მოგრძოთ.

დედოფლალი. მაღლობდები ვარ უკეთ-
ხა. ახლა შეგძლიათ წახვადეთ. (კორიშვილები
და მხევალი გოგოები გადაის. ფატიმას სურს
მათიან ერთად წასვლა.)

დედოფლალი. არა, ფატიმა, შენ დარჩი ჩემ-
თან.

ზეპირი (მობრუნდება). ალაპი იური შენი
მფარეველი.

დედოფლალი. მომვარეთ ხანი.

ზეპირი. შავ მოემზადე, დედოფლალო. ტო-
ვონელის ხან — დაიდა ხანი.

დედოფლალი. მოვემზადო? (ლიძილით) იქ-
ნებ ვეირვეინი უნდა დავიდა?

ზეპირი. გვიჩვევინი არა, ხამხი კი შეიძ-
ნო კულებ.

დედოფლალი (იბნენი). ხაშინლად ცხრო-
და გარეთ, ერთო ლილი შევისხვებ.

ზატომშე, დღეს ერთნაირი წინდები არ გამ-
დი.

დედოფლალი. ერთნაირი წინდები არ გამ-
დი (დაიხედავს), ეს ქალიშვილები წინდები.
მაგრამ აიდი განხევევდა არ არის. მოგვარეო
ხანი.

(თავად გიორგის აღიუტანტი გადის რენის
კარებიდან და ცოტა ხნის შემდეგ ბრუნდება
ხანის თანხლებით.)

დედოფლალი. ამლა დამეჩარე, კეთილმხა-
ხურო მათი. იქნებ გამოვიდე.

ზიონჩი. გაგიკორდებათ. ხანს ხალიფის კარ-
ში უცხოვრია, კვკანური ლაპარაკი ებერძ-
ბა. ხანი ლაპარაკადც მეტყველებს. (ზემოდის
ტოვინელთა ხანი, უიარაღო, შევმოსახმიანი,
გრძელი სამოსი ფეხებამდე სწვდება. სამაუ-
ლები არა აქვს, მხოლოდ ცეცხის წითელი კუ-
დი ფორივით ქიდება მარცხნა სახელმწერ. ფარ-
თო სახელობი ძირს ეცემა. ოთრი დოლან-
დო ახურავს, ხავე ზოლი გასდევს. ზურულტით
შემული ვერცხლის ქამრი არტყადა და ოთ-
რი ტარიელის ჩექმები აცირა. დედოფლალს
თავს უკრავს, თითები მეტრდან მიაქვს, მერე
პირთან და შებლთან, თავად კი სულ დახრილი
აქვს მშერი.)

დედოფლალი. (წამოდგება, გაოცებული დგას).
ესაა ხანი?

ზიონჩი. დიან, ესაა ხანი. რა იყო?
დედოფლალი. უიარაღო?

ზიონჩი. ისაღილი აშარებს. ის ხმა ტკია
დედოფლალი. დაუბრუნებო ისაღილი.
(გიორგის აღიუტანტს შემოაქვს ხანის ჩმალ-
ხანგარი უა გემარზე ჟეიდებს.)

დედოფლალი. ტოვინელთა ხანი ახალგაზრ-
და.

ზიონჩი. შენ იარაბი უბრუნებ იშიხათვის,
რომ დაუცირო ის, რაც მე გადავით?

დედოფლალი. არა, არა, მოაგარ გამომდი-
ოვითონვე გააკეთებდი ახე, ეს რაოც აქ არ კუ-
ტილიყადო. ჩვენ შეთანხმებული დამეტედებო.

ზიონჩი. იური წენი.

დედოფლალი. ხმა არ ინტებ პახუჭის გა-
ცემა, ხანი?

ხანი. დიდებულო დედოფლალო, წენა მომ-
ცი მაღლობა მოგაბახებ იშიხათვის, რომ ია-
რაბი დაიბიძულები.

დედოფლალი. დიდი უბრდურება შეგემობა,
ხანი, ჩემის ძაცვე გახდი.

ხანი. დიდი უბრდურება, მაგრამ ხაში არის
ფილი ბერინერებაც, მე კოშილ შენი მშე-
ნებება და გავიგრძებ შენი ჩმა.

ზიონჩი. არ, მოუხმოხ, რა ტბილ ხიტ-
ვებს ლაპარაკადს.

დედოფლალი. მე შენ არ გინახვიარ, ხანი,
ერთად ისტაცია დასცემო.

ხანი. ჩემი კანონი — შენი კანონი არ არის,
დედოფლალო.

დედოფლალი. თუ ხაუარველი დავიგარებ,
ახეცვ თვალებს?

8860. მასშიც ავტო. ბაგრათ მე უკვი კნახდ
უნი ზღვები. მათმა მშენებელებამ შომხიბლა.

გიორგი, შენ წითლდები. დედოფალო. წუ-
თუ ამ დარჩებისთვის მწვავედ აცხრებს შეე?

დედოფალი, არა... ბაგრათ ამ დარჩებში ცხე-
ლა... მომახსნელი პირებაზრდა. ფატიმა, რათა
ხანს ადამ მოუხდეს იატაჭე ცერა. (ფატიმა გადის.)

გიორგი (უკანიდან), წითლდე პირებურავი.
რათა ცერავინ უენიშნოს, როგორ წითლდება
დედოფალი.

დედოფალი. თავდო გიორგი, მე მგონია
ტახასი ხანებში გელოდება.

გიორგი, მივდიდა.

(თავადი გიორგი და მღვდელი გადიან. აღი-
ტარანტი ძძლევს იღმენს გასაღებს და მიუ-
ვება მათ.)

დედოფალი. უენი ხალხი უენს თავს ით-
ხვებს, ხანო. ორი უენი იუიცერი იყო აქ
ჩენითან. რათა გამომხატდეთ.

ხანი (თავისუფლად უეს ცერას). უტუ-
ბა, ცუდად უესურულებიათ თავისთო დანიშ-
ნულება, რადგან მე ჯერაც აქა ვარ.

დედოფალი. ეს მონდა ჩემს ხამოვალაშიდე.
ხანი. ი, მაშინ ხედი ვირ გაულიმებდათ.

დედოფალი. მათ უენ ფურიოს. რომ ჩემ-
თან უენი ხაქმი ხასიათიდ დამთავრდება?

ხანი. დიდო მბრძანებდლო, უენი ხახელი
კარგად არის ცნობილი ჩენებ ტოვინში. ხევრი
გვხმინა უენს სიბრძნეში და ქველმოქმედებაში.

დედოფალი. მე მხოლოდ ერთი თხოვნა
მაქვა — და უენ ჩილებ თავისუფლებას.

ხანი. მე ავასრულებ კოველივეს, რახაც მიხ-
იძანდა.

დედოფალი. კახითო, ხომ ვერ დამობდი
უენი მიწის ასამებ ხაშილს უენ თავისუფლების
საფასურად.

ხანი, დიაბ, ბევრს.

დედოფალი. მაგრამ მე ხაქმარიხად მაქვა
მიწები. ხომ ამ მიიღებთ უენ და უენ ქვე-
უერლომნი ჩემს ხარწმუნებას?

(ხანი დუშს.)

დედოფალი. თანამთა იქნები თუ არა
ქრისტეს ხახელით ილოცონ და პირდაპირ გა-
მოხახონ?

(ხანი სტეს ხელებით იფარავს)

დედოფალი. იუიცე, ეს არის ჩემი თხოვნა.

ხანი. დიდო მბრძანებდლო, ჩენ არა ვარს
ძლევამოსილი ჩენებ ქვეყანაში, მაგრამ არც
ამიარტყავინ ვართ — და წინდა ხაგნებით არა
კოლექტობოთ.

დედოფალი. შენ ფურიოს, რომ მე ამარ-
ტვავი ვარ და ვაჟურიბი ჰქონდართად, მე
უენთის ხელეთ მსურს:

ხანი. მე და ჩემს ხალხს არა პირების
წერა გახსურდეს, არც გაგიწევდით უესურას
წინაღმდეგობას. შენ დაესხით თავს ჩენებს
ქვეყანის და ითხოვ სარწმუნების გამოცვლას.

ჩენ არ გინდა პირების წერა, და ვისრო-
ლებო უკანასენელ კაცებდ.

(ფატიმა ტაშ შემოკერავს)

ხანი. უენ წინასწარმეტყველი გადასამართლებ-
რადი. ჩენი იყო არაბი. უენ გარებ უენი,
ჩენ კვეთავ ჩენი. ხომ არ ინტებდი გაგვი-
ვალა ა. უამზუნება?

დედოფალი. არა.

ხანი. არც ჩენ.

დედოფალი. ფატიმა!

ფატიმა. მომიტევე. დედოფალო.

ხანი. მშვიდობიანად ვცხოვრობდით ტოვინ-
ში. დღისით მშე გვინათებდა, დამიო მთვარე და
ვარსკვლავები. მონველი უენ, უენველი ჩენს
ქონებში, და ხისხლით უენლება უენ შუბები.

დედოფალი (ზარდაცემული). უახსებებ, ხუ-
ლიერი ჩამოს. მე მგონა... მე მგონია, რამ
ის მართლი აბიძს.

ღლებინი. იქვენ კი იქ, ტოვინში. მტრედები
ბრძანდებით და არახოდებ არ ლებავთ ხახ-
ლით თქვენს შუბებს? იქვენ თავს დახვებით
არჩეული გარებების გადასამართლების, ურიცემი ხალხი მოდ-
ში, გარეუიტე დედოფალის მონათლულის და
შეაგინეროვთ.

ხანი. როცა ეს აშავი მოვიდა ჩემს უუ-
რებადე. მე უეგთავშეტ დიდი გამოსხიული
რათა დედოფალის მეგობრები დავისრინილება.

დედოფალი. აი, მეც გამოსხიულის ვითხოვ.

ხანი. უენ მეტს ითხოვ: ჩენს ხარწმუნებას.

იღლებინი. კოვინი კი იტექ ამ, ხან,
ხარწმუნებრივი ხხვამბა იქცა შულლის წყა-
რდ. დედოფალის გონიერები მიგლორ ქრის-
ტის არტური და გეცხვირით ჩენითან თანხმო-
ბაში. უენ კი წილ აღუდება ამან.

ხანი. წინასწარმეტყველმა გვიძრანა ბრძო-
ლა კვილგან, ხადცე ჩენი რწმენა ხარწოხ-
შია. განა უენს წინასწარმეტყველმა იგივე
არ გიძრანათ?

ღლებინი. დედოფალო, გაგებინგ ხაბოლო-
დე უენი პარობები. ხომ ხედავ, ხათხიებით
აქ ვირას ვაჟურდები.

დედოფალი. ჩემი პარობები უენთვის ცნო-
ბილია, ხან. ას მიასეუბება?

ხანი. უურ რიცხვის გადასამართლები ხომ
მყავდეს, გლობი და იგივე მოგოხოვთ. გა-
დები ჩენი?

დედოფალი. არახოდეთ. რა ხალიერბელია?

ხანი. მაშ არად ითხოვ, რომ თქვენი გავხ-
დე?

იღლებინი. ხანი ბრძა და ვერ ხედავს თა-
ვის ხებას,

(თავადი გიორგი, აღისუტანტი და მღვდელი
უკან ბრუნდებინ, უკელანი შებებით არიან
შეიარაღებული, აღისუტანტს ხელში მოსასხმი
უკირავს.)

დედოფალი. ფაბ, ხანი ბრძა, მაგრამ არა-
ხოდეს არ მინახავს, ხრმა რომ ახეთ თავლებს
აბრიალბდეს.

დედობალი. კრისტალური ბერიეცო
უნ სხვ. მხედველობა გაქცე, მე კიდევ სხვა.
მე მარას. რომ თუ ხანს თავისუფლებას მი-
ვანიჭებო. შინ ხალხზე ეს მიმწერებს უც-
არ ჩერად და კრისტალურად. ვაცრე
სისხლი და არინა.

0108050. მხოლოდ მაღლობას შესწირავენ
ალას ხანის ახერი ხახულებრივი გამოხსნი-
ხავის, ეს იქნება და ეს.

დედობალი. იქნებ კიდევ იყოს რაი-
შე. მათი გული მოძრულება კრისტალი დე-
დოფლობაზე. როგორიცაც ახე ლმობერიდ მო-
კეცი ხანს. და არც იხე გაუკირდებათ ჩემი
მუარელობის ქვეშ შემოხვდა. ამ როგორ ხე-
დავინ ჩემი ივალები. დღესმე ამას გაიგებს
ხალხის და კვლა.

0108050. ქახისტეს მხახური გაისხახნი ახე
არახოლებ არ აწარმოებრნენ მოს.

დედობალი. ვე კი ხერიედ ახე ვაჟამშ-
ებ მოს. ქვეწებს უნდა ვაჩერენოთ ადამიანო-
ბის მაგალითი და არ ხახლის ჰლა. მე გიხმე,
რათა ჩემი განხარახდა შეგარუობინ. ახეთია
ჩემი განხარულება.

0108050. (აღმო). რისოვან მისმე, შვი-
ლო? რათა მომოხორ შენი დამის ფიქრები?

დედობალი. მოვარი გორგი დაძრულდა,
მე მინდა ჩემმა მეუღლებ გაიგოს ჩემი ნება.

0108050. არც მოვარი გორგი მოგორი-
ნებს ამას.

დედობალი. ტურილად გვინია ახე. გი-
ორგი ასაჩერებრივი მემარია. უწინ სხვა
იყ. იმედი მაქაც, უწინველო ხასიათი დაუ-
რულდება და მოძირებებს გადაწვივილებას.
უკარი ცხენიც აჩუქე, იხე გაუშვი ხანიო".
იტყვის.

0108050 (უკერისა შემდეგ). აგრე იყოს.
(გადის, მოძრულდება) შენ მოს აწარმოებ კარ-
სის ხანთანაც, იქნებ იხიც შეიწყალო?

დედობალი. (წევნით). ხახისხიდ ჯერ უ-
და შევისყროთ. ხანი თავისი მარტობისათვის
შეცეცდა. ვაკეცური თავდაპერით მომზიბლა.

0108050. ახე არ უნდა ჰაბარიერდე, აე-
ორულო.

დედობალი. არ არის ამაში ხახრახნი?

0108050. ჩუმად დედოფლო. ცუდი
აზრი გირჩალებდა ამ აღმეს თავში.

დედობალი. ცუდი აზრები? არა, უკეთეს,
უნათლეს. ვიდევ შენი აზრებია. შენი კარინ-
იება მაღიცებს. იღუმენ!

0108050. არა, ჩემი კარინებრება არ უნდა
გაოცებდეს. მე ვიცი, რომ შენ დედობალი
ხარ. ხავართველის დედობალი შემცდარ გა-
და დგას.

დედობალი (მრისხანეც). შენ ჩემი მხა-
ტვილი არა ხარ.

0108050. მე ქრისტეს მორჩილი მონა და
შენს ხახახლეშო.

დედობალი. ამიტრიდან აღარ შეწუდები
ჩემი ხახახლის ხავევებისთვის.

0108050. კრისტეს გულისხათვის! შეგიძლია
მომებეს იხე, როგორც გნებავს.
დედობალი. შენს მაგირ იღუშებაც ადვ-
ნიშავ მთვარი გორგის მოძღვრებარიცხული
იღუშები. იყოს ასე, მე იხე გერი კვერცხი
ჩემთა მხატვა კრებულში. უფალმა დალოცოს
კველა ხავებ შენი.. ეს საგებეც. ამინ
(გადის სუნთქის სილიტში)

დედობალი. (ოვალი იყოლებს, ხავარდელ-
ში ჩივევება, ისევ დგბა). კველაციას ვიტვა
გიორგის. (მიღის პირველი კარისაცნ, უიქ-
აბბა, უკან ბორცვდება) დაბ, კველაცურნი,
კველაცურნის (ძარის პირველი კარიცნი) გიორგი
პირველი მსახური (შემოღის), მთავრი
გიორგი წავიდა.

დედობალი. (დაუძახებ მსახური გადის)
დედობალი მოძრულდება) არავინ არ ხანს. ხა-
საკარიელოა გადასავისულებ ხანს. გიორ-
გის უმდებ შევატყობინებ (რენით შეკედილ
კარ აღებს) ეს, კან ხას მანდი (ისმის ბორ-
ცულთა ჩიჩილუ, არა შებორკალ ქართველ
გამოის და დაბლა ტებობა)

დედობალი. უშემ ხანს. იმ ტყვის:
ხახახნს, გუშინ რომ ხახდო.

პირველი ტყვი. ხანს! ხანი აქ არის.
დედობალი. იქ არის. უშორეს ხეგამში.

პირველი ტყვი. წავიდა, დედობალი. ჩვე
ვნახეთ, როცა გადიოდა.

დედობალი. ას აზრიზე დაუძახებ ხანს.

0108050 ტყვი. წავიდა, დედობალი, ქალმ:

გაეკვან.

დედობალი. ქალმა როდის?

0108050 ტყვი. იძლაბან, შენ მოხველი წილ,

განითაციას.

პირველი ტყვი. ხანათი ეჭირა ქალს. წი

მიუღლოდა.

დედობალი. აზბათ მოჰლანდეთ, შედით,
ხახდო, დაძებარეთ. (შედიონ)

დედობალი. წავიდა არახოდები (ლიმი-
ლი). ამათ გვინიათ, დედობალის ჩებით გაეკ-
ცი. წურუ მარტლა გაეცეცლავ (ხამაღლი) ან
არის?

(ისმის ტყვი)

დედობალი. ხეოთ მარტლა არ არის?

ტყვითი (გამოღისი, ემობაბინ). არა, დედო-
ბალი!

შეორე ტყვი. აე მოგაბენეთ, დედობალი,
ქალმა გაეკვან.

დედობალი. ვინ ქალმა მე?

შეორე ტყვი. არა, ეს იყო ჩადრიანი ქალი.
დედობალი (შეცეკილებს). აუატიშა!

პირველი ტყვი. ხანათი ეჭირა სულ აზლ-
ხან იყო.

დედობალი (მეორე კარებში). უატიშა
(ლიმანს, დაღის) ხანათი ეჭირა გრძად წავიდ-

ენტი.

ტყვითი. დაბ, ახე იყო. (უატიშა შემოღის)

დედობალი. ეს იყო?

დედოფალი იყვნებ. ის იღუშენი პატარ არის.
უბრალო ბერი.

გოდლებარი (ხელში ჩელს დაიკრავს). უბ-
რალო ბერი!

დედოფალი. როგორ მიღის ომი ყარსი
ხანთან. მოვარი გორგი?

გიორგი. ღლებ დამით ბანაქში შევდივას.

დედოფალი. ძალიან აღრე ხმა არ იქნება?
გიორგი. არც თუ ძალიან გვიან.

დედოფალი. ბერი ტკა არ იყოს... არც
ხვერი გვამი... არა მარაზან დიდი სისხტეები
და სისხლისლერა, ანგ არა მიუყრებ? ვერ გაი-
გო. არც გიბრძანებ?

გიორგი. გვიგონე, მეფეო.

დედოფალი. ჩემი ხამინებით მეტად სუ-
ლელი და ხმა გამოვდი. შენ ხმა მრა-
ტკა გვავს? თუ კარივლია...

გიორგი. დიან. თური...

დედოფალი. ჩამოხრინა მიბრძანება!
გიორგი. ჩამოხრინა? შენ ხმა მათ ხი-
ცოცხლი აჩუქე?

დედოფალი. ჩამოხრინე! მიყცი ერთი დღე
და ლაშე მოხამადუდღლად.

(ისის დაუდალუბის ხმა)

დედოფალი. დაუდალუბის ხმა | მეტინ.
ვინ მოღის?

(მოძლევით სცენის სილრეჟი შეიშურება
და იყრება)

გიორგი. თუ ხანის გვამს არ დაომობ.
ტკონილები შეს იძიგება. ფარიზა მართალი
ამბობს.)

დედოფალი. უატომა ამახოდეს არ იქნე-
ბა მართოდა. მე ხაშმით ძალმხილი ვარ,
ამო ტკონილები გვანადგურო.

გოდლებარი (ბრუნდება). ეს დედოფლის ბა-
ნის ხალის (ეკინც მოლი).

დედოფალი. დაუდალუბის? ქაშ არასწი
უბრძოლა. და მტრი დაუმარცხება.

გიორგი. ტარის არ უბრძოლია. ეს მისი
ვინ არ მიბრძანება.

დედოფალი. მაშ ბრძანების გარეშე უბრ-
ძოლია. შენ კი, ვინც ურველოთის თავში იყ-
ვო, გვიან მიხვდება. გვიან გავიდო იქით.
შეცდე, ამიტ შეტალინ.

გიორგი. ბართალია. თუ ვარ იბრძოლა, მე
ამაგდეანებია.

(მოწყვეტით ჭდება შექმნებე)

გოდლებარი (ბრუნდება). ეს ახითავია, არი
მეობრის თანხლებით ბრუნდება.

(დაფის ჩან ჭიფება. დედოფალი ტაბრე ადის
და ჭდება. შემოღის ასისთავი და კარებოა
ჩერდება).

დედოფალი. (მეომრებს ანიშნებს, მომიას-
ლოვდოთ) ხალამი თევზე. შეორებოს კარგ
ამბავი თუ მოგავთ?

ასის ტავი (მოუმოლოდება). კარგი ამბავი.
დედოფალი.

(რომ მწერალი, მითგაბ ერთი იღუშენი, სა-
წერი მოწყვიტობისა. დედოფალი არასწი
მოუკეთებების)

დედოფალი. ხახე მანვენი. ბერი.

(იღუშენი რაჯ ასწევი)

დედოფალი. ეს შენა ბარ? ასის ტავი? რა-
ორის გენების. მოძლავი (ტაშ შემოქმედი), იღუ-
შენი

მოძლავი (ტაშ შემოქმედი), იღუ-შენი

დედოფალი. მოძახსძენ. ასის ტავი.

ასის ტავი. შემა მომრება ამ ღამეს. გა-
მართვების ალაზანზევალ. გადაწყვეტილი. ამა-
ვარივი ცენ. ხრულულების ზელმწიფედ

გონიერის და გირდეს შეცვი.

დედოფალი. მოცე გენების. გორგანი შეცვა

ასის ტავი. ასე გადაწყვეტილი შეცვება ჩამზა.

გიორგი. გარები ეს რა ხასიათის შეცვებულია.
ეშინია, ვინმე ხედა არ ადარები შეცვდა და ვე-
ლი დახარის.

დედოფალი. შენ ხემობ, მოვარი. და
არ გაბარების ჩემი დაცება.

გიორგი. არა, ხემობ, ლომიდ აღარ ვიცი. მი-
ვინდა ვარ ახლა?

დედოფალი. შენ?

გიორგი. უწინ დედოფლის შეცვლი კიცავი,
ახლა მოცეს ცოლი ვარები.

ასის ტავი. გაუბარებოს ლამაზ მეცვეს*, მე-
ბარებების!

(ძირილი, ზეირი, დაური ქეჩილი)

დედოფალი. ეს ჩემი ვარების კიცველმა უნდა
გადგონს. უბრი უფლისზეულ გორგანი. ჩემს
შეცვები ის იქნება შეცვა.

(მოძლევით გალის)

დედოფალი. გადაცეც მოცეს ჩას ჩემი
გადლობა, ვიცე პირზი ხული მიღება. კვეყნის
მხანური ვარების და ვიმარებ დრო მატყით,
ასც მომაგდი.

(ტკება)

ასის ტავი. შეცლებ უნდა მოგანხენოს,
ასო გასულ ლამეს ჩვენ დაემარცხეთ უახსის
ხანი.

გიორგი. ყარის ხანი (ეკიმი საერთოები)

დედოფალი. დიან, ამ ბრძოლაში შენ არ
იყვა, მოვარი გორგი შეცენი შენი შედე-
ვარება:

ასის ტავი. თვითონ ხანი ხახიკდილოდ დაც-
რილი ადგენ.

დედოფალი. კვებარიტად კროლი ამბები
მოგაქვება ხანის გარები დააგარცხეთ?

ასის ტავი. ჩვენ დავამარცხეთ ხანის გარები.
კახი აღდგულია. და იქ ხაეხოველოს დროშა
ცრისალებს.

დედოფალი. გენების გორგანი?

გიორგი. მეცვეს, ჩემის ტავის უკალაცვერი და-
ლუკულია.

ასის ტავი. ჩვენი ბანები ამაგდად უახსის.

დედოფალი. თვით ყარის ხანის კლიტი მტრის
ხატაშო კალაქში დამაღე, მოვარი გორგი.
გა, დამაღე, ბავშვების ერთმაშევ.

გიორგი. გარები, კრასა!

* კუტ ვარების აქ ეწერი ქართული სიტყ-
ვა „მურე“.

დედობალი. თან გავენ? ჩატომ არ ვა-
ლევდო! მაშეცი წერილი სირმეეს და კითხუ-
ლბის ეს პირზე წერილია. (ჭრა)

მოძღვანი. დაბა. და შე გადავცი.

დედობალი. შენ გადავცი?

მოძღვანი. დღი განვიარები იყო მთავარი
გონიერი. შენ არ უგონებდა არაუგრძელ. მეტე
იყვავ ძლიერი და ვერა გრძნობო მის ხალმი-
ხას. კაცი იტარებოდა.

დედობალი (კითხულობს და ილიმება).
არა... ეს ხომ... მ. ძარჩახო გორგო (წუბი-
ლი). ის სიმართლეს წერს. მე არა უგონებდა
(ხელებს იყენებს). მადლობა, გორგო,
ხალმი გონე იყო. შენ გადავცი წერილი?

მოძღვანი. დაბა. დედობალი.

დედობალი. შენიც მალეობდო ვარ! უ-
საძლოა, მთავარი გორგოც არაეთოლგონივრუ-
ლად მოიქცა, მაგრამ მე მაინ მისი მაღლიბე-
ლი ვარ, კეთილმახსორი მოძღვარი. მხოლოდ
ჩემი გულისხმოვის მოიქცა ან, ჩატან ვაუ-
კარვა, აგრა წერს. შენ ამას ვერ გაიგებ, ე-
თოლმახსორი მოძღვარი. მე კი მესმის.

იღუვინი. არა, ეს არც მე მესმის.

დედობალი. მან გაიზიარა ჩემი ხამაუის
ძლევა, არავითარ წყალობას კი არ ითხოვდა.
ვანა შეიძლება ამისათვის შეს ვანგხა?

იღუვინი. მან გაიზიარა ჩემის გარშე თავ-
დახმა.

დედობალი. დიდი განზახვა, მძლავრი შე-
მარიბა! ჩემი გულისხმოვის ჩერ ახეთი რამ
არავის გაუტეავს. უნდოდა აქ მოხულიყო და
ჩემს წინშე დამტავრიყო (მდაბალი) „მრავალი
წელი წინამდებარებას მიწვდი დედობალი და
ცივად დამცეკროდა თავისი სიმაღლიდან“. —
ამ, რა წერაა აქ, მეტად ამას ალარახოდეს გა-
ვაკორი, ალარახოდეს!

იღუვინი. და შენ ფაქტობ, დედობალი.
მთავარი გორგოს უკიდურეს ძალები ამ განზ-
ახვის აღსახრულებულად?

დედობალი. შენ როგორდა ფიქრი, მო-
ვარო?

მოძღვანი. მე კუთხირობ, უკიდურეს.

დედობალი. მთავარი გორგო არახმოდე
არ ტრაბაზობს. უც მას არ იცნობ, კეთილ-
მხანჭრო მოძღვარი. მაგრა, როგორც მთა არის
მთა, ისევე ას... ჩენ ხამის გარდა: მერ, ისა
და მე ჩენ ერთად გვივლით დიდ პაზრობაზე-
ხალის უავდებს გვაურიდა და სახეობის შედა-
სილების გვარდებოდა. ჩატან ის იურ შეგავს
დიდი მთისა.

იღუვინი. ხალის შენ გვხალმებოდა, მეციო

დედობალი. მეც და მახაც. ამა წარმოიდ-
გინ მოული ხაქართველოს გაუსუნი ჩემშე შა-
ლალი. იურ და კიდევ უური მაღლებოდა, იუდე
ჭუდა იხიდიდა. მასაც ცეტურ. მოვაზონებ, როცა
დაბრუნდება. (შემულოებული) მომ დაბრუნ-
დება? (დურმილი)

დედობალი. აქვენ უსმახო და მიწას
არაცეკრის, ნერ არემახ. მოძღვარი. შენ რომ

ახე ზშირად და ბალისით მეტყველებ და ჩე-
რად ამბობ იმას, რაც სავირთო.

მოძღვანი. თუ მთავარ გონიერი ვუცნის,
ის დაბრუნდება.

დედობალი. ხმა ხართალის თუ ჩამო-
სურების, კიდეც ისურების ჩაჩიხეცემ, ხარ-
დაუში ცხედარი. ამახავენეო აქ, მე მას
ხახებომდ მორჩია და ტვინებუბს გაფუ-
ზავი, რათა დავიძგობრო. მეღურ ხაჩიქებს
გაცვაგზავი. (ისისივი და ჭირისეცები გა-
დობი)

დედობალი. ხმა ზუდლია დდეს ხალმო.
აქ გაჩიდებ? თკვენ დუმხარო. მე კი ვეიქრობ.
რომ შეიძლება ხალმოს აქ იყოს. რატომ ახე
დაგიღრეგია, ილუზიონ?

იღუვინი. მინდა რაღაც მოგანხეხოთ. ხარწ-
მუნებობისათვის ვერაუგრს მოიმექედებ, თუ
ხანის წვავს მტერს დაუტობო.

დედობალი. ამით ვინხსნი გორგის.

იღუვინი. მაგრამ ვერ მოარჩულებ წარმა-
თებს.

ას ცისამაცი (ბრუნდება ჯირისეცების თან-
ლებით). მე გამარტიოთ. მინდა გაუწყოთ, რომ
რომ იფიციერი მოვიდა ამაღლის თანხლებით.

(მოღვარი სცენის სიღრმეში მიღის)

დედობალი. რაი იფიციერი? ტარახის
დესანგები?

ას ცისამაცი. არა, ჩვენები როდი არიან. ირი
თათარი იფიციერია. ნისლში კარგად 30-ი
გავაჩინი.

დედობალი. მწყობრში დაეკურნე : შეტი
ჩაჩიხეცები, რათ პატივით მიიღოდ დესანგები.
(ისისივი ბრძანების ასრულებებს)

მოძღვანი (ბრუნდება). ტვინებუბი არიან.
იგივე იფიციერი, რომელიც უკან აუკრინ აქ
და ხანის გვამის გამოხილვას ითხოვდნენ.

დედობალი (გახარებული). ნახე, მოძღვა-
რი, აქენ მთავარი გორგოც ახლავთ.

მოძღვანი. მთავარი გორგო არ აღლავთ.

დედობალი. არა (გულებელდარეცილი).
როგორ? ფიქრობთ, რა ამბავი მოაქოთ?

(მცირე ხნის ფიქრის შემდეგ ტაბტე აღის,
ჭდება. შემოიდის ორი თათარი იფიციერი, ერთს
შეტის თავზე თეთრი ცეირსარიცი დაუმაგრე-
ბით. გრძელი აბრეშუმის ხალათები აცვიათ და
თეთრი დოლანცები ახურიათ. გვერდზე ჩმალ-
ხანგამი ჰკედიათ. მარტენა მძრებზე ცეირის
წითელი მუის სამკაულები აპშევენდო. მარჭ-
ვენა მკლავებზე ხუთ-ხუთი ფერადი ბუროლა
ერთ მცენრიად მიკუკრებიათ. მეტრდე კა-
მიწები უკითათ. ფერზე მდიდრული ფეხსაც-
მელები აცვიათ. კარებში ჩირდებინ და თი-
ოქმი მიაქვთ ბაგეებთან. შებლონ და მეტრ-
ობი. დედობალი თავს დაუქნევს. თავდაბრილი
ოფიციერი ტაბტე უაბლოვდებიან. შორისალ-
ჩერდებიან).

დედობალი. ხალმი, შეომრებო. ვინ გა-
მოგაგავინთ?

აირვენი. თუ მთავარ გონიერი გამოვავისო-
რი დედობალი თავს დაუქნევს. თავდაბრილი
ოფიციერი ტაბტე უაბლოვდებიან. შორისალ-
ჩერდებიან).

დედობალი. რათა შემდინ ხანი გამოს-
კიდო?

პირველი იუციერი. ფიაზ. აქ განლავათ.
რო დღე-ღამის წინ ვიყენოთ ჩენ აქ. ჩაშინ
ხანი ერ ცოცხალი იყ.

დედობალი. ის ჩემი წებით არ მოუკლავთ.
პირველი იუციერი. შემა მეუღლეობ, მთა-
ვარმა გორგაბ ბრძანა მის მოკლა.

დედობალი. არა, მის პალია. გაიკა
ვან გონიერათ. გორგაბ მოკლამ? ჩემი მეუღლე
იქ არ ყოფილი. როცა მოკლა.

შეირჩი იუციერი. ნუ იჩებებ ამაზე დავის.
ალამი ისურა მის სიკლილი. ვერავინ გა-
დავა ერავის წების.

დედობალი. მთავარი გორგი იქვემ ტკია?
პირველი იუციერი ის ჩენს ხელთა.

დედობალი. ას იორთა მთავარ გორ-
გისავის?

პირველი იუციერი. ცოცხლისათვის?

დედობალი. ფიაზ. ფიაზ. ცოცხლისათვის
მაშ ცოცხლია? მაღლია ღმრთოს!

იღვიმენი. სწორ ჭაზე არ დაგახარ, დე-
ფონული. ეს შეკ უდიდ იორთა გამოხასყიდვი.

დედობალი. ას კორთვო. კეთილმახურ-
მაშა?

იღვიმენი. თავად მოგეხსენება. შვილო. კიშ
მარიტი ხარწმუნება.

დედობალი. თუ კველა ტოველი გაქ-
რჩეს განაინდეთ — ხანის ნეტის მიღებთ. თა-
ნაბრძ ხართ პირველი გამოისახოთ წევავთ.
არ ხური სახეს ხელებით იცარავნ.

იღვიმენი (ძალაული). შენ აიძულებ მათ.
რომ დაგვითნებონ, და არალის წინაშე არ და-
ხებ კუნ.

დედობალი. მაგრამ მთავარი გორგი მა-
გათ ხელშია და შეუძლიათ ის უკონ. რახაც
ინებებები.

იღვიმენი. კეშმარიტი ხარწმუნება ამისა-
თვის არ ჰილუნას. შენ უფასო მოგიბირ. რა-
თა მოელს ამ მარაჟში ქისტიანობა გაუყიდ-
ეთ.

დედობალი. ერთხელაც შევეცდები. მო-
მისმინებ, კეთილმახურ მამათ. როგორ შევეც-
დები ამას შეციფრიანი გზით. (ოფიციალის)
როგორ ბედავთ. ტვინებული. ურჩიბას? გან-
არ იცით, რომ ძღვეული ხართ და შემიძ-
ლია გამოულით, გაექისტონდეთ?

პირველი იუციერი. ზოგიერთს ალბათ
დაიყოლიებ — ჩვენებან უარესებს. მაგრამ უკი-
ლა ხედა, მოელი ტოვინი. წინ აღმიღებათ.

დედობალი. თუ მოეწადინ, კველას გა-
ძულებთ. ჩემი ძლიერება თვევენ არ გინახავთ.
თვევენ გდონიათ, რომ ახე მოიცევით. რო-
გორც ინებებთ. უბედურ ხალხი, შენ ხო
დაღუძების ისევ ისე ახლო ხართ ჩემი სიძა-
რებათან?

პირველი იუციერი. უფრო ახლო, ვიდ-
რე ბუშინ, ნიხლი გვიფარავს. ძალიან ახლოს
ვართ.

დედობალი. მაგრამ ნესლი რომ გაიფან-
ტება?

პირველი იუციერი. მაშინ ჩვენ ამარ-
ციების მიერთოთ.

დედობალი. იმავე წამს, როცა ნესლი გა-
იიქმდება, შემილია მოელი ჩემი ხალხის
თავის დაგეხსნათ და გორგი გავათვისულო.

პირველი იუციერი. შენ ამას არ ისამ-
შენ ხალხს არ გაუკვეთ; დედობალი, ხავი
სიდ შენ გრისტებულ ბრძენი ხარ.

დედობალი. ვერ მოვითხოვ მთავრის გან-
თავისულებას?

პირველი იუციერი. ას წამხაც ამას მო-
ითხოვ, ამი შები განგმირებს მთავრი გორ-
გის. შემთავისება ხანა, რომ მის პერიოდი
შებონები დაგანა.

ასისითამი. ეს ნამდვილად ვნახუ.

გორი იუციერი. ამაზე შუღალ ვიდავბოთ.
თუ ალაპის ნება იქნება, რომ მთავარი გორ-
გი მოკლებ, ის მოკლება. ვარავინ გადავა
ალაპის ნებას.

დედობალი. ათ შები... კეთილმახურ
მამათ, ხული მიმწარებ. ვეღარ ვაწვალებ ან
ხალხს, არ შეიძლება ძალადაბა.

იღვიმენი (შიაგონებით) გაიშეერს მისეუ
დომენის ჩელები, შტაციელ დაღებ, დედობა-
ლი, არ დაუთმო. ქონს გაუცილებად გაუშება.

დედობალი. მაგრამ შენ გავიწყება მთ-
ავრი გორგი.

მოძღვარი. მე ალაპ შემილია დუმილი.
დედობალი. რა გინდა თვეა?

მოძღვარი. იღულები კეთილმახურ ზეცდა.

პირველი იუციერი. ჩვენ იმედი გვერდდა.
რომ დღეს ხანის გაამს დაგვითმობდი.

დედობალი. ა. ლმურო, შეც იმდი
შექნდა. თუ ცეკვას გაგატანი, მალე მოვა აქ
მთავარი გორგი?

პირველი იუციერი. ფიაზ. სულ მაღლ-
მთავარი გორგი შეჩეს არა, ჩენ ის დაგატ-
ვებების კეთილმახური გვერდდა.

იღვიმენი. დედოფალი მას არ გამოხვიდის.
თუ არ დაგვორისჩილდებით. ტოვანელები-
გასმით?

გორი იუციერი. გვეხმის.

პირველი იუციერი. ალაპ უარამას მიი-
ღებთ ხასხლები?

დედობალი. ფატიმა? არა, მან მეტად
ბევრი ჭიანი მოგვაუენა.

პირველი იუციერი. ბევრი სიერეც მო-
გირანა.

დედობალი. მისი წარალობითა თვევენ პა-
ნაზში ჭიანი გორგი.

პირველი იუციერი. მას უნდა უმარლ-
დე, რომ შენი შევილი შევთანაა. ის რომ არა,
უფლისტული მკდარი იქნებოდა. ისიც შეის-
ტალობაა, რომ მთავარი გორგი ცოცხლია.

გორი იუციერი. ესეც მართალია.

დედობალი. მაშ ეს კეთილმახურ უარისა
დარწლეა? (ჩაუკურავება) ის ჩემს ხახლში ცხო-

Հ ՀԵՅՏ. Եղբայրուն կիսալոռն ուժմարդօք, յ ՀԱ Յեղբայրուն, մոմցահոր, ՀԱ Ոյենք հիմացօսեպ յո, մտաշար զորհցոն յո կիսալոռն ահ կյուղնոն. տաշինչեցած մունք հիմն միւրըտան պահեցածովն ոտեղցն. Ըլք ամ կիրոնլիո հիմն ենեհայլո մոնցու, մաս յո, եսիրալոռն, յո ահ ուցու. մետուու ըրտո ուցու: Հոմ մունք գու- ճու սահմանուունին հոնանմիւթք: Ցոյմիրըօ, միուացցույթ եսիրալունան նան. (ասուտայո լա խարուսպացն զալուն)

ՇՐՋԱԾԱԼՈՒ (Նեցա մեսարյս). Ցըլութու

ՈՂՅՈՒՅՆՈ (Ցընունցըլու) հաս ասորես, ՇՐ- ՋԱԾԱԼՈՒ?

ՇՐՋԱԾԱԼՈՒ. զորհցոն գանենան. յան ՅՈՒ չափո՞ւ գաճարինան (Ցըմունու Ցըլութու) Ցըլութու, անլա նանն եսիրալուն մոցրտաց. Քա- ջուու, Քուուլո զալըտ մոութանտ ծնութաւ, յ՛՛ ծո թացարուու. մտութանտ շարուա զարդու, հաց նալնու ՅՈՒ գացունք, Ցըլութու? Ցըլութք չիշի շարուա մուսոյուննես և մուլույցացն, հաճան մտացար զորհցոն զալուցածու. (Ցըլութու զալուն)

ՈՂՅՈՒՅՆՈ (Ցընունցըլու). Յո չափուա, ՇՐ- ՋԱԾԱԼՈՒ, Ցըն անլ կը լուրդանմիւթան Ցըրու նայու Ցըյենքնա, պարեմ.

ՇՐՋԱԾԱԼՈՒ. յան հիմն գոնդու հանդաւ հան- ուան?

ՈՂՅՈՒՅՆՈ. յո հիմն եսիր լուգաւ մունք. Ցիւ- ալու Ռուլո զալըտ Ցըտան, ահ մանը Ցըն յինս յինսինցաննա ահ անատեն, ահ ցոմցութեն, տոյ յո հիմն ծիւալու, լուրդանտ Ցըմոնդուն գանաթե- լուն.

ՇՐՋԱԾԱԼՈՒ. Շի առյանը, յոտուլմաննոր մաթան, առուսուն.

ՈՂՅՈՒՅՆՈ. յացը Ցըմոնդաչի Շի ոյշ- հոմ: „այ ոյշայ եսլուու այ ահ ոյշուա ես- լուուն” հուց մենահույննա մոցրանիւննա, Ցո- ւոյցայ յալըտ լումն, համերու: այ ոյ- շուա եսլուուն, ահ հուց ոյշուա մոեյցուն մո- ւոյ յո ալահ գանդուրեցնեն.

ՇՐՋԱԾԱԼՈՒ. անեյցուն մելոյ? հուց մաս մեսահույննա մոցրան, եցան.

ՈՂՅՈՒՅՆՈ. ահ մանը մոն եսիրմոնցնա կը թ- մահուր.

ՇՐՋԱԾԱԼՈՒ. մուրմած զույթ մոն լուրդին ույցուու պարուու, հոգուրը եսլուունն ըլուրին. եսցացահաւ անոն լուսն ահ ոյներուա.

(ասուտայո լա խարուսպացն մունան, յուծո մոյցու, ոյշուայսուուու սալուրուն, յուցուն- չի թարթիրեցն ահաա).

ՇՐՋԱԾԱԼՈՒ. յոյշու, յո գալցուու յուն (լի- ցենքնեն).

ՈՂՅՈՒՅՆՈ. անլա կիրմասուու լուրդուպ ունիցու.

ՇՐՋԱԾԱԼՈՒ. յոնին եսլուունուտուն, հո- տաց ոնեն հիմն Ցըլու և յիմար, ունաց մոն- դա շացայինսրուան. Շի յո ուցո.

ՈՂՅՈՒՅՆՈ. ահ ցընուն, ամաս մոանիրեցն? հաց ուցու, ցուցու, յաւրուս ինոնիսա.

ՇՐՋԱԾԱԼՈՒ. յոտուլո, մըց հյունուս յահ. (մուրտմելուն) Կոլո, առուսուն, յոտուլմաննա- լու

հո մաթան, Ցընուն յո առպալունքուն, պայտե- նո գոնդա հանցուց?

ՈՂՅՈՒՅՆՈ. նցես Բաժուց. ահ ցընուն կուլուն. մը ոյց Ցըմունք մոցմանմայստուն ու ցոյս Ցըլուսը.

ՇՐՋԱԾԱԼՈՒ. ողոնք գաճարունու, ողում- են. հուց ուժուրու, լուրդուու ուցու Ցըն մուսպացն զանա.

ՈՂՅՈՒՅՆՈ. հանցունու կոն յորու ենուցա մատ- յեցուն. այօւսալու, ոյ, տուուննու — ենթիս. ահ սարցուու մատցանեսաոցն, հուցունը մուսպ- ացլուու Ցըյուցուն, յանուն ցած, համերու Ցըն երլուա եսանուն Ցըմոնցուզ. (ցալուն)

(Ցըմունուն յանունցունը, տու մուշացատ ցո- ռորու սալունիշլուն ու հուսուրան. յայլան Շուղըլու ցարցուն մոայցն ու յըրման հուցան)

ՇՐՋԱԾԱԼՈՒ. հա Ցյարուն յո ուղույնուն! Ցուլունարու (Ցըլու Ցընուննու Ցըմորոյացն).

յո մոցանեցնց, Ցընունուն-Ցըրուու.

ՇՐՋԱԾԱԼՈՒ. ահ, մուցահորու, Ցունցուն Ցըուցունուն սցուցունքուն ահ ունցա. ոն հայնչ սցուցուն լուցունուննես և մունք ահ ուցու. հիմունուն գանցացցունքու. (յըրմաստան մունը) ահ, յանցա, յալունցունքուն. հաց Ցըու- լունցունք, յացը մոհուրու յուն, ահացուն գա- պարուու. (ասուտայու) Ցըմունուն յո յըրման մորե- նու աուրան ու ուրբ ունցա լուրդունցուն.

ԱՏՍՈՒՏԱՅՆ. գոնք Ցըունուն Ցըմունուն ուցուուն մուունուն նու.

ՇՐՋԱԾԱԼՈՒ. այսանց, ու ՅՈՒ ցուունան ու մուրունց... հանցու, Ցըունուն, Ցըմունունուն, Ցունց մալց մատյեցցուն նու.

Ցուլունարու (ցուունան մուանեցն). ՈՂՅ- ՅՈՒՆՈ ցնենու գանցունքուն, ՇՐՋԱԾԱԼՈ. հիմ- ունուն ցնեցացնեն. այօւսալու, Ցունցուն մուցա- հուն կը լուրդուն գանձուալու.

(Հուսուրան ու ցուունքունքուն, պարեման կը լուրդուն կամունցան. Հանցուն կը լուրդուն կամունցան. Ուշեանաւ, ուսուրու ամ Ցըմահուն — յունիցուն Ցըմունքուն հայնչունքուն. Ուսուրու, ոսուրի, ոսանաւա, յո մամաց Ցը- մահուն, այօւսալուն ցնեանուն.

Ուսեանաւ, կը լուրդուն ամ Ցըմահուն Ցը- մահուն?

ԱՏՍՈՒՏԱՅՆ. ՅՈՒ ցանունին? անլա ՅՈՒն. Ուսեանաւ, մուգու, Ցըմահունին.

ԱՏՍՈՒՏԱՅՆ. ահ Ցըմունուն.

Ուսեանաւ, հապուն ամ Ցըմունուն? ԱՏՍՈՒՏԱՅՆ. մըց ուցուն Ցըմունուն.

Ուսեանաւ, ուսուրու ամ Ցըմունուն, յանուն Ցըմունուն.

Ցուլունարու (Ցըմունուն). Կընահաւ, Ցըու- լուն, (յալունցունցն ուցուն)

ზაიდათა. შენ გვაცინებ, მოძღვარო, ჩვენ საგულისხმო სავარ გვატებ.

მოძღვარი. შენ სულაც არ შინდა გაგაცი-
ონ. იხდება უფრო თავდაცემილი უნდა იყო.
როცა უწინ ართვა.

ზაიდათა. შენ კარგი უნხვა გაქნ. მო-
ძღვარო, გვიყუჩებ და ერთობი.

მოძღვარი. მან, ზოდათი მთი, ხოლის-
რა სულელები ხართ!

ზაიდათა. გარცხვენდებ, მოძღვარო. მო-
ხუცებული უკი ხაჩ.

მოძღვარი. სულაც არა ვარ-მეტქი მოხუ-
ცი. მართალს არ აბიძ. მე და შენ მოხუცები
არა ვართ.

ზაიდათა. მეცედუ და ხოლის კი მოხუ-
ცები ართა.

მოძღვარი. ერთი ჩვენგანიც არა ბებერი.
გიყრებოთ და ცეცხლი ხართ უველაპი.

ზაიდათა. ცეცხლი?
მოძღვარი. დიაბ, ცეცხლი.

სოციატა. იხ კვებელმთ, თითქოს აბანო-
ზი კიერთ. (სიკრი)

მოძღვარი. შენ არ უნდა ამბობდე ასეთ
ასების. ხოლისტა, შენ წითლები, როცა ახა
ლაპარაკობ.

სოციატა (გულმოგლინედ საქმიანობს). სულაც
არ გავჭირებულდარ.

მოძღვარი. შენ იხ ახალგაზრდა ხაჩ.
უნდა ჭრცხვენდებ, რომ ახ ხელრიბ და
წითლები. ამ, ზოდათას ცეცი არ შეცვლია,
არც ახაბ ურიგო უთქვაშს.

ზაიდათა. კოცი, რომ კველის გირჩვინივა.

მოძღვარი. კველის მირჩვინიჭრა? არა
ახას არ ვიტოლო. იქნებ ხევა ვინმე ვამწო-
ბინო, შენ კი ფიტობო... .

ზაიდათა. დიაბაც ახევ.

მოძღვარი. ახეთი ურიგო აზრები სიჩქ-
ვილა.

ზაიდათა (გულმოგლის ვარც). ერთი ულორტი
მოიწყვეტიტი!

მოძღვარი (ცილინდის). მოჭრა უნდა.

ზაიდათა. შერე ხანგალი არა გაქვე?

მოძღვარი. არა, ხანგალი არ გაქნ, თორებ
შეცლებდი.

ზაიდათა. (ანტებს და იღებს ვარცს).
ვერც კი მეომარი შეძლებნები არა, მან ხომ
დედოფლამა ღირილი არ უბრძანა! (სიკრი).

თითონ შენ უნდა გერიოდა ხანგალი, მოძღ-
ვარი.

მოძღვარი. ხანგალი მაშინ ვატარებ, როცა
იმში ვარ.

ზაიდათა. გაგრამ შენ წომ ის ქარქვი-
დან არ ამოგილია!

მოძღვარი. არ ამომილია? განა არ მიაგნია,
როგორ გაფუმეტადი ერთხელ იც კაცებ?

ზაიდათა. არა, აღლა გვიამბე.

მოძღვარი. ექვენ მოკალი, დან-ჩერები
გაიკენენ. (სიკრი)

ზაიდათა. კრისტიან მღვდელი არ ჟილა
მოცელი ეპეხი კაცი.

სოციატა. დიაბ, არ უნდა მისებ.

მოძღვარი. შენ კი არ განხილებული მასა-
ნის, განა ხალიცას არა მავან დერომები და
მღვდელები, რომელიც კაცს კლავეტ ხელ-
ლაში;

ზაიდათა. მყვაო, მაგრამ ქრისტიანი მაშმა-
ლით უკეთოები უნდა იყო.

მოძღვარი. შენ მართალი ხაჩ, ჰილიათა.
ამ, ხოლისტა კი ახა მართალი, ხულ კარებს
ჭარბიერი და არაური არ გამომდა. მეცინ
უკეთოები ჭარბიერი ხართ, ხელოდ მეცინუ-
დასაბალურად დუმს, ხერთოდ, კარიშვილი-
ბი. უნდა ფუტიდე და აკეთებელი იმას, რაც
დეღოუალს უბრძანებია. მათვ მორჩებოთ?

მოძღვარი. ახლავი.

მოძღვარი. უნდა გიობათ. რომ თქვენგან
ხოციატა კველაცი უცხო ხელმატება: თანცა
უკეთოები პატარა და პატარა ხელები აქვთ.
არც დანარჩენები ხართ ნაკლები. აგრე, მუ-
ხიკებიცი.

(სუკინის სილმიდიან გამომდინარე შუსტიკოსები
და სხდებიან რიცინის შეკედილ კარიან რატე-
ზე, კველას ერთნაირად აცივი: კუთელი აბ-
რეშემი, შევად შემოქმედილი. საკრავები: ზურ-
ნები, სალამურები, ღოლები და ბარბითები,
ჩინგები და ჩინგურები. უძრავიდ სხედან.)

მოძღვარი. ახლა მოცეკვაც ქალებიც მო-
ლევ.

იუპანატა. შენ კი გიანარია?

მოძღვარი. შეცე უნდა გიხარიდებ და
გულში ჭარს არ ინგადები. როცა შთაგარი
გიორგი მოვა, ხიმგებრში დარდიხათვის აღ-
იალი აღარ დარჩება.

იუპანატა. თქვენთან ერთად იმში მოცე-
კვებ ქალებიც მიღიან!

მოძღვარი. შენ, იუპანატა, იხეთო აზრები
მოგდის, როგორც პატარა ხამო. რა უნდათ იმ-
ში მოცეკვაც ქალების იმში მხოლოდ შები
და მახვილი გვინდა.

იუპანატა. იმ ექვე კაცს რომ კლავდი, აუ-
ბათ დარიან გიზინიდა, ახა?

მოძღვარი. შე ამართდებ არ მეშინია, შენ
კი უნდა აცოდე.

იუპანატა. ხანგან უნდა ვიცოდე?

მოძღვარი. განა გუშინ ყახის ხანის წინ
არ ვიცევები და ჩემს წინ იჩი ამაბაშ შეხ-
ინი დააყვენებ.

იუპანატა. ახ აკეთებდე ყახის ხანიან?

მოძღვარი. ამას ვიზ აცტუალი. შთაგარ გი-
ორგის დებაზენი კიცავი, გადამდეც მისი წერილი
დიაბ გარესახულობაში, რაც გახულ დამის უ-
ნდა ალებრულებინა, მეტს ვირაფრის ეპუტა.

იუპანატა. რა დიალი გარშემახულობა იყო
ეს?

მოძღვარი. აკეთებლის დამოარჩევება ცამ-

ოსიან თუდომინი (ერითმალ). ქვითდა
(ტოვინელთა გარისეაცის ხმა) ქვითდა!

დედოფალი. (მწერლებს). წიგრო!

ვიორი მციცხვი. ოლონდ ამას გვივრე-
ბით, პირების წერას წე გვაიძლებოთ.

დედოფალი. ამას გაიჩდეთ, ძალადობა
ჩვენი წესი არ ყოფილა, არც იქნება.

შატიბა. არ უნდა შეეხონ ჩვენს კეშჩარიტ
ხარჩუნობას.

დედოფალი. არა, ძალით არავინ შეეხება.
ისედაც ბეჭრი ძალადობას გვიყვანდ ჩადენილი.
მაგრამ თქვენი წებით თუ მოწადინებით... თან.
დათანიშით, ჩვენ ახე უფრო დაუახლოვდებით
ერთობორებს.

შატიბა. არახოდება!

ვიორი მციცხვი. შენ ხათონ დედოფალი
ხარ და ჩვენ ცადე არ მოინდობება.

დედოფალი. გაიჩდებით, ჩვენს ხარწმონ-
ებას გაგაცნობით. თვალ ამოიჩინოთ.

ვიორი მციცხვი. იყოს ახე.

დედოფალი. ჩაწეროთ.

ვიორი მციცხვი. ჩვენ ახლა ვის გაძლევთ
ჩვენი ხიმაგრის გახალების. არადან ის მთავარ
გორგის აქვს.

დედოფალი. მაშინ დაიჩრუნოთ. / ჩაღილ
თქვენს კეცენაში და თქვენს კალაქში. და-
მუშავეთ მიწა და იცხოვეთ, როგორც გიც-
ხოვრით.

(ართმევს გასაღებს გიორგის დ აძლევს მეო-
რე ოფიცირს. ორივე იუსტიცია და მათი ამაღა
თამარის ფერწოთ მუხლს იყრინ).

დედოფალი. ჩემია შეომრება გაცილონ
ჩემი ახალი ქვეცემდომები თავით კეცენაში.
ხამი დღე-ღამის შემდეგ მე თვითონ ჩამოვალ
ტრიკში.

შატიბა. მაშ აღხრულდა?

ვიორი მციცხვი. მაშ აა უნდა გვეღონა.
შენი პრიორი დედოფალმა ტრიკის გახალები
ფაგინჩრუნა — თამარი დღდა ჩვენი.

შატიბა. მაგრამ თქვენ ხომ ეს-ეს არის გა-
მარტვეთ?

ვიორი მციცხვი. იმიტომ-მეტე, რომ მთა-
ვარი გორგი მოგვიძლდა.

შატიბა. ახლა კი მანევ დაგამარტვეთ, უ-
კველობის ეს ხომ არ იყო მისი დიდი განხრა-
ხულობა! ხომ არ იდდა გახულ დამეს დილამდე
თქვენთან და არ დაგიყოლით მორჩილებაზე?

ვიორი მციცხვი. მთავარი გორგი—ღი-
ან, ხარდალია. მან ნახა ჩვენი დიდი უძენებებია
და იცხოვა, რომ დედოფლის წინააღმდეგ ბრძო-
ლა კარ გვარდია.

დედოფალი (ჭდება). მაშ ეს შენ ჩააგონე
მორჩილება აა იარაღის დაყრა ტრიკელება,
შოთავარი გორგია?

შატიბა. თქვენ თავი უნდა მოგავითოთ მის-
თვის, როცა თქვენს ხელში იყო.

დედოფალი. ამას აა ამბობ, უატმა? ის
ხომ შენ იხსენი!

ვიორი მციცხვი. დიაბ, მაა იხსნა.

დედოფალი. მანე იხსნა ჩემი შვილი.

შატიბა. ეს გავაკორ უკვლის შემდეგ/დღე-
შის გულისათვის.

დედოფალი. მთელი სიცოცხლეში მეტა-
ჟადობები ვიქნებო, უატმა. შემ ჟილი მეტ
შები მოაძლინებ.

შატიბა. დიაბ, მამადიდარები ქრისტიანებზე
უკვეხები უნდა იყო.

დედოფალი. მეც შეცემდები შენავით კა-
ზი ვეც. უატმა... მავისუბალი ხარი, მეტ-
ლები. (მწერლები გადიან) თქვენი ტოვინე-
ლები, წალი და ღმერთი იყოს თქვენი მუს-
კელი. როცა თქვენს ქალაქში ჩამოვალ, ჩვენ
დაწეროთ და ხელშეცემულებას (ორივე იუს-
ტირი სცენის სილამეში მოდის, ასისოაცია) ხა-
ნის უბრძა მუსიკო გაცილებენ, ფალები ამუ-
რან.

(მსელელობა დაიწყება, ორივე იუსტიცია ხე-
ლების აშევით ემშევილობება დედოფალს. ტო-
ვინელებს ახლავთ ისისოაცია და გარისკაციები.
ხალხი დგას და დედოფალს ესაბმება.)

დედოფალი. და კადვა ერთი გამარტვება
მოიპოვე, მთავარი გორგი... მაღლობელი ვარ...
ითამაშეთ, დუუჯარით, მუსიკებით (დაწერა
ქმარ-შევლითან ერთად და უსმენს. მუსიკა და-
ცეკვი).

შატიბა. ტრიკელები ჰიდიან. მეც ხმი ამ
წავით! ეს რა შეხაქმდება?

დედოფალი. შენ რა გუნდაშება. უატმა? შე-
ნ გინდა წავიდე? შენ ხამუდამიდ ჩემთან
დარჩება, ისურები, რაც გინდა — უკელაცირ
მიღება. დამულოდ.

შატიბა. მაღლობა ამჟრინ გულერთილობა-
სათვის. (ალევებულია, გაღის)

ბიორი უფლის ჭული. უატმათან წავი-
დო. (მიღიან, მუსიკა, ვარზა).

დედოფალი. მოძღვარი, შენ ილიშები?

ბიორი მარი. მე შენ მომერლებას ვაკირ-
დები. თვეს არ იწოდებოდ.

დედოფალი. გაიხარე, მოძღვარო. უკი-
და გაიხარებს.

ბიორი მარი. უკიდავი ლამაზი!

დედოფალი. აქლა ქალწულინო, აქლა ქამარ.

(კეცელ წავის დაკრის გაღის. მოძღვარი
უკურებს და გაეცემა).

დედოფალი (აღვება). წავიადო.

ბიორი მარი (ისიც აღვება. ერთიმე-
ორეს უცემერიან)..

დედოფალი. აა, შენ დაგამარტვეთ და მი-
უატმა! მეც მიყვარხარ. ჩვენი დიდი ხელ-
უკიდული წაგიძლევება ზიდუხისებენ. (ერთიმე-
ორეს ეზვევიან.)

თარგმანი პარა შელოვანია

თარგმანი პარა შელოვანია